

చందమామ

పిల్లల కథల మాస పత్రిక

1ST SEPT. '49

CHANDAMAMA : STORY MAGAZINE FOR THE YOUNG

NT/Arora/49

Chandamama, September '49

Photo by R. Krishnan

స్నేహితి

అపూర్వ కల్పనా శిల్పంతో
హాస్యరస భరితమైన
అసమాన జానపద చిత్రం..

తైక్కర్ కె.వి.రెడ్డి.టి.ఎస్.సి (అనంబు)

చందమామ

ఈ సంచికలో యివి
చదువుకోండి

విషయము	పేజీ
బొండ్లాం పెండ్లి	... 10
అకాలమ్మత్యువు	... 13
బాలనాగమ్మ	... 17
వాగ్దానము 27
బలికోరినగంట	... 33
కాదంబరి 37
బిహుమానం 45
పెల్లల పెంపకం 50
ఇంద్రజాలము 52
హిందీపాఠము 54

ఇవన్నీగాక పజిలు, చిక్కు
చదరం, చిక్కుబొమ్మలు,
ఇంకా, ఇంకా ఎన్నోవున్నాయి.

చందమామ ఆఫీసు
పోస్టుబాక్సు నెంబరు . 1686
మద్రాసు . 1.

ఆరోగ్యానికి, రుచికరానికి

పూజలకు, వివాహాలకు

గడియారం మార్కు
కర్పూరము
ఉపయోగించండి.

గోపాలజీ, హైదరాబాద్ కంపెనీ
వారి, గోపాలజీ, హైదరాబాద్ కంపెనీ

ఆంధ్ర దేశమందంతట
ఇష్టమై ప్రదర్శింప బడుచున్నది
జాపిటర్
కన్యాయ కాదలి లేక
తప్పల తమాషా

రామనాథ్ శేఖర్లపే

తయారుచేయబడినది
దైర్ఘ్య రామనాథ్ స్టూడియో సెంట్రల్

పూర్ణా రేఖన్

వే స వి కి

హాయి గొలిపే దుస్తులు

కావాలి సుమా.

మీకు, మీ పిల్లలకు

అనందమూ, సాగనూ

యిచ్చే

బి.డి.యం.కంపెనీ

[కె.హెచ్. ప్లామారావు అండ్ సన్స్]

బెంగళూరు వారి

SAMSONS
DRESSES

మన్నిక గల దుస్తులను

నిత్యమూ వాడండి

అర్థనైజర్లు :

ఆంధ్రకు :

జి. వెంకటప్పయ్య అండ్ సన్స్,

గాంధీనగర్, బెజవాడ.

నిజాముకు :

(ఫెండ్స్) ఎంపొరియం,

27, మాన్మండి రోడ్, సికింద్రాబాదు.

డోంగ్రే గారి

బాలామృతం

బలహీనమైన విద్యలకు పుష్టియున్న.
పండ్లు మోలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు
విరిసి, బలమును, ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K.T. Dongre & Co. BOMBAY - 4

'చందమామ' కు

ఏజంట్లు కావాలి

ఏజంట్లు లేనిచోట్ల ప్రతి ఊరా చిన్న చిన్న
ఏజంట్లు కావాలి. మీరు ఏజంటయి కొద్ది
కాపీలు కూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు
ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ వుంటే మీకు
7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ పద్ధతిన మీకు
ప్రతినెలా 0-10-0 లాభం వుంటుంది.
పూర్తి వివరాలకు మాకు వ్రాయండి.

చందమామ ఆఫీసు,

పోస్టుబాక్సు నెం. 1686, మద్రాసు - 1.

పిల్లలకు ఒక కథ

వెంబడిపడుట-పట్టుకొనుట

అమ్మ నీళ్లు పోసుకొనుటకు పిలిచినప్పుడు నేను ఎప్పుడు పారిపోతూ ఉండేవాణ్ణి లేక తప్పించుకునే విధము లేకపోతే తిన్నగా నీళ్లు పోసుకోకుండా ఉండడానికి గట్టిగా ప్రయత్నించేవాణ్ణి. ఎందువల్ల అంటే నీళ్లు అంటే నాకు అసహ్యంగా ఉండేది. కాని నాకు హమాం సబ్బు యిచ్చినందువల్ల నీళ్లు పోసుకోవడం అంటే నాకు మంచి సరదాగా ఉంది. హమాం సబ్బు పెద్ద బిళ్లతో నీవు చక్కని బుడగలు తేగలవు. దానికి మంచి వాసనగూడా ఉంది. అందువల్ల అమ్మ ఎప్పుడు నీళ్లు పోసుకోటానికి రమ్మన్నా నేను వెళ్లుతాను. కొంచెంకూడా సందేహించను.

బారతదేశ జనులు మక్కువతో వాడే సబ్బు

ది తాతా ఆయిల్ మిల్స్ కంపెని లిమిటెడ్

వారిచే తయారుచేయబడినది

రు. 500 బహుమానము

ఉమా గోల్డు కవరింగు వర్క్సు

ఉమా మహల్ :: మచిలీపట్నము
ఉమా గోల్డు కవరింగు వర్క్సు పాస్టాఫీసు.

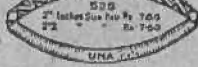
అనలు బంగారు రేకు లోహము పైన అంటించి (Gold Sheet Welding on Metal) తయారు చేయబడినవి. కాదని రుజువు చేసినవారికి రు. 500 బహుమానమివ్వబడును. మేము తయారు చేయు ప్రతివస్తువు పై ప్యాకింగు పైన “ఉమా” అను ఇంగ్లీషు అక్షరములు గుర్తించి కొనవలెను. బంగారు వన్నె 10 సంవత్సరములు గ్యారంటీ.

* * *

సరీక్ష చేయగోరువారు ఉమా ఆభరణములను మహా ద్రావకములో వేసిన 5 నిమిషములకే బంగారము రేకు వెడలివచ్చును. ఈ విధముగా సరీక్ష చేసినవారు ఆనృతమంది మాకు సర్టిఫికేట్లు యిచ్చియున్నారు. 800 డిజయినుల క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. ఇతర దేశములకు క్యాటలాగు దరలమీద 25% అధికము.

N.B.—వస్తువుల వి. వి. పార్శిణ చార్జి 0-15-0 మాత్రమే అగును.

Tel: "UMA" MASULIPATAM.

UMA 607
Stone Ring
Rs 2-12-0

UMA 722
Stone Button
Rs 1-0-0

పిల్లల ఆరోగ్యమే పెద్దల కానందము

దగ్గు, వడిసెము పట్టినా, కోరింత దగ్గుతో బాధపడుచున్నా,
ఉబ్బసముదగ్గుతో ఆయాసపడుచున్నా, కఫమును కరిగించి,
శ్వాసకోశమును శుభ్రపఱచే దివ్యైషధము

శ్రీవత్సవారి శ్రీ కాఫ్

అన్ని దగ్గులను నివారించే మందు. ఒకసారివాడి
ఆడుతూ, పాడుతూ, కులాసాగాయుండి
పెద్దలకు ఆనందము కలిగించండి.

శ్రీవత్స కెమికల్సు & డ్రగ్సు లిమిటెడ్

(మందులను తయారుచేయు సంస్థ)

72, గోవిందప్ప నాయక వీధి, మదరాసు. 1.

మంచి మంచి పుస్తకాలు

మా ప్రచురణలు అన్ని హానినబాధమయిన బుక్ స్టాల్స్ లోనూ దొరుకుతవి. లేదా మాకు వాయండి. ఒకేసారిగా 6-0-0 పుస్తకాలు తెప్పించినవారికి పోస్టు ఇంపులు మేమే భరించెదము. బ్రెజిలీలకు, పుస్తక వ్యాపారులకు మంచి కమిషన్ ఇవ్వబడును. వివరాలకు వ్రాయండి.

శరత్ బాబు రచనలు

వాగ్దత్త	[నవల]	1	12
మిత్రద	..	1	8
దేవదాసు	..	1	8
నర్మియులు	..	1	8
నవవిధాన్	..	1	0
కంఠనాథ	..	1	0
పరిణేక	..	0	12
అశ్రద్ధ	..	0	12
పత్రిక	..	0	12
హేమాంగిని	..	0	12
విష్కృతి	..	0	12
మాబాధ	..	0	12
కాకినాడ	..	0	12
మహామయ	[కథలు]	0	12
నారీరమాల్య	[వ్యాసం]	0	12

డిటెక్టివ్ నవలలు

కథనటిమాల	[రాధాకృష్ణ]	0	12
మాయమైన మణిహారం	..	0	12
కప్పిపోయిన పెళ్లికూతురు	..	0	12
కగినకాన్తి	..	0	12
పారిపోయిన యుద్ధశైలి	..	0	12
దివాల ఎన్డేజ్	..	0	12
అంతులేని ఆశ	..	0	12

వక్రపాణి అనువాదాలు

నారీదేవి [మైత్రా] అనువాదం కథలు	1	8
పరాజయం	0	12
ఉదరనిమిత్తం [నాటకం]	1	0
వల్లభపురం చిట్టడపిల్ల [రామచంద్ర]	0	12
హనుమంతుని స్వప్నం [నరకరాం]	0	12
మెట్టవేదాంతం [నవపూర్]	1	0
బెంగాలీకథలు [మనోవైజ్ఞానిక కథలు]	0	12
ప్రగల్భప్రేమ [అత్యుత్తమ కథలు]	0	12
పాంచజన్యం [రాజకీయ కథలు]	0	12
డిటెక్టివ్ [నాటకం]	0	12
అంతులేని ఆశ [నరకరాం కథలు]	1	0
సంది [యశింద్ర మోహనసింహ]	1	12

కుటుంబరావు రచనలు

నిలవనీరు [అత్యుత్తమ కథలు]	1	8
మొండివాడు ..	1	0
కాంభైరపుడు ..	0	12
నరప్రసాదం ..	0	12
కవిరాట్టు [గల్పికలు]	0	12
కులంలేని మనిషి [నవల]	0	12
అరుణోదయం ..	1	0
మారుపేర్లు ..	0	12
వీరం కావారి ..	0	12
ప్రణయరోగులు [నాటకం]	1	0
అరితేరిన ముదం (విదేశ కథలు)	0	12
రష్యన్ కథలు	0	12

యువ బుక్ డిపో

పోస్టు బాక్సు నెం. 1686, మద్రాసు, 1.

అట్ట మీది బొమ్మ

గోకుల ప్రజలు బృందావనం చేరుకొన్నప్పటినించి సుఖంగానే ఉంటున్నారని అనుకొన్నాము. కాని, స్థలం మారినప్పటికీ మన చిన్నారి కృష్ణునికి మాత్రం గండాలు తప్పనేలేదు.

ఒకనాడు ఏమి జరిగిందంటే—శ్రీ కృష్ణుడు, అతని అన్న బలరాముడు, వసులకాపరులు, అందరూకలిసి ఆవులను ఆడవులకు తోలుకొనిపోయారు. ఆ రోజున ఎండ మండిపోతూవుంది. తాము దాహం తీర్చుకొని, ఆవులకు నీళ్లు పెట్టుకు రావచ్చుకదా అని చెప్పి, వాళ్లు దూరాన ఉండే చెరువుకి పోయారు.

ఆ చెరువుదగ్గర బకాసురుడనే రాక్షసుడు కొంగరూపంలో ధ్యానంచేస్తూ కూర్చునివున్నాడు. వీళ్ళందరూ కంటబడేవరకు, దొంగధ్యానంలో వున్న బకాసురుడు పొడవుపాటి ముక్కులు విచ్చుకొని, హంమ్మంటూ వచ్చి చిన్నారి కృష్ణుణ్ణి ఒక్క గుటకలో కబళించివేశాడు. బలరాముడూ తక్కినవాళ్లూ ఈ దృశ్యం చూడలేక మూర్ఛపోయారు.

అప్పుడు అవతార పురుషుడైన శ్రీ కృష్ణుడు తన తేజస్సు నంతటినీ ప్రళయాగ్నిగా మార్చివేశాడు. ఆ తాపం భరించలేక బకాసురుడికి గొంతుకాలి, ఉక్కిరి బిక్కిరి అయి, తను మింగిన కృష్ణుణ్ణి 'ఓక్' మంటూ డోకివేశాడు. ఇవతలపడిన కృష్ణుణ్ణి తన ఇసుపముక్కులతో పాడిచి చంపుదామని బకాసురుడు ప్రయత్నించేటంతలో, చిన్నారి కృష్ణుడు మందహాసంతో బకాసురుని రెండు ముక్కులూ తన రెండు చేతులతోనూ పట్టి, తాటిమట్ట చీల్చినట్టు నిలువునా చీల్చివేసేవరకు, ఆ మాయకొంగ రెండు పాయలై, చచ్చి నేలని కూలింది. ఈ విధంగా కృష్ణునిచేతిలో మరొక దుష్ట రాక్షస సంహారం జరిగింది.

సంపుట 5
సంచిక 3

సంపాదితుడు : చక్రపాణి

సెప్టెంబరు
1949

విప్లవర ప్రార్థన

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్,
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్వర్వవిఘ్నోపశాంతయే.

తుండము నేకదంతమును తోరపుటొజ్జయు వామహస్తముగా
మెండుగ మ్రోయుగజ్జెలును మెల్లనిచూపుల మందహాసముగా
కొండొక గుఱ్ఱరూపమున కోరినవిద్యలకెల్ల నొజ్జయై
యుండెడు పార్వతీ తనయ ఓయి గణాధిప నీకు మ్రొక్కెదా.

బొండ్లం

పోకిరి మూకల బట్టకటి
 బొండ్లాం పెండ్లికి వచ్చింది;
 అకస మంతటి పండ్లట్టో
 అమ్మలక్కలును చేరారు;
 భూదేవంతటి యరుగులపై
 బొండ్లల గాంగీ కూర్చుంది;
 తములపాకు దడి చుట్టారూ
 దాసిముండలు నిలిచారు.
 కూర్చిన ముత్యాల హారాలూ
 కొండలు కూరుస్తున్నారు;
 కూర్చని ముత్యాల తలబ్రాలూ
 కొండలు కలిబొస్తున్నారు.
 సన్నాయి నొక్కులతో పి
 రాసహెబు మేళము సాగింది;
 అప్పయ కాస్తుల మంత్రాలూ
 కప్పల బెకబెక లట్లున్నై.
 సుముహూర్తము దానిందంటూ
 మాత్రం గట్టన్నాడతడు.

రచన :

పెండ్లి

బొండ్లం సూత్రం పట్టాడు,
 పెండ్లికొమార్తె తలెత్తింది.
 పిల్లతరపువా డొక డీరా
 పేచీపెడుతూ, "పిల్లోడా!
 వరిగపాట్టుతో మోకేస్తా
 చా? సూత్రము గట్టాల"నియెన్.
 పెండ్లికుమారున కొళ్లంతా
 ముండ్లు గ్రుచ్చిన ట్టుందపుడు.
 పొట్టిముంత యొక డిడివింటూ,
 బొండ్లవైపున గూర్చుండి,
 "జల్లెడతో మీయమ్మాయి
 నిళ్లు దీసుకొచ్చిందంటే
 నిముసములో వేయిస్తామూ
 విగ్గుడేలిపిస్తా"మనియెన్.
 పెండ్లికొమార్తెకు సగ్గేసి
 పెద్ద తడవు తల వంచింది.
 పక్కలు నొప్పలు పుట్టేలా
 పండిరి పకపక లాడింది.
 వరియాచకములతో పెండ్లి
 బ్రహ్మాండంగా జరిగింది.
 "ఏటుకూరి"

విఘ్నేశ్వర పూజ

మృత్యుదేవత

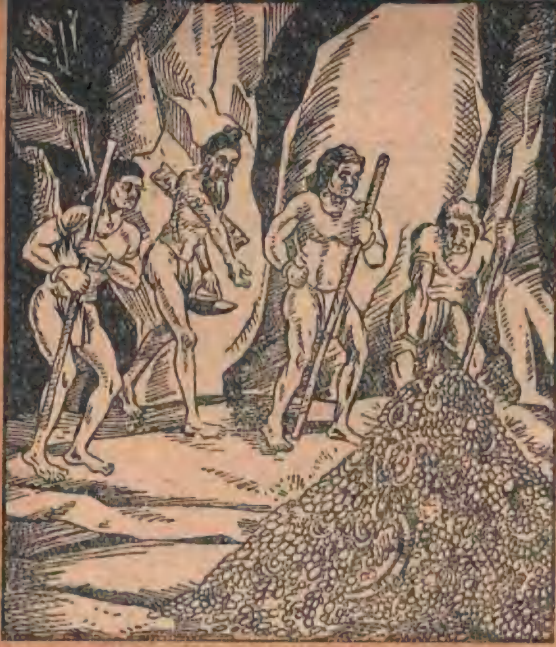
ఒక పల్లెలో ముగ్గురు దొంగలుండేవారు. దగ్గరగా ఉన్న ఒక కొండలోయలో వాళ్లు దాగుకొని, ఆ దారే పోయే బాటసారులపైన పడి రోజూ దోచుకుంటూవుండేవాళ్లు. ఒక నాడు వాళ్లా లోయలో పొంచి ఉండగా కొండనుంచి పరుగెత్తుకొస్తూ ఒక సన్యాసి కనపడ్డాడు. వాళ్లా సన్యాసిని ఏ పెద్దపులో తరుముకొస్తోందనుకొన్నారు. తాము దాగుకొనిఉన్న పొదలోంచి బయటకొచ్చి, సన్యాసిని అడ్డగించి "ఎందుకయ్యా ఇలా పారిపోతున్నావ్?" అని అడిగారు.

అప్పుడా సన్యాసి గజగజ వణకుతూ, "ఆ కొండలో ఒక గుహ ఉంది. తపస్సు చేసుకోవానికి వీరుగా ఉంటుందని ఆ గుహలోకి వెడితే నాకు మృత్యుదేవత కనిపించింది. ఇంక ఒకక్షణం నిలబడినా అది నన్ను చూపేస్తుందని భయమేసి పారిపోతున్నాను, నన్ను ఆపకండి" అన్నాడు.

ఆ మాటలు విని వాళ్లు ఆశ్చర్యపడి, "ఏమిటి, మృత్యుదేవతా? ఇంతకాలము నింది దొంగతనాలు చేస్తున్నాము. దోచుకొంటున్నాము. ఈ కొండపక్కనే ఎంతో మంది బాటసారుల జుర్రలు పగులగొట్టి వాళ్ళ డబ్బు దస్కం లాక్కొంటూ వున్నాము. మా కెప్పుడూ కనపడలేదే ఆ మృత్యుదేవత? ఏదీ, ఎక్కడుందో వచ్చి చూపించు" అన్నారు.

ఆయన రాసు తెవినక, వాళ్లు ఆయన్ని బలవంతపెట్టారు. ఇక తప్పదనుకుని సన్యాసి, వాళ్లని గుహలోకి తీసుకువెళ్ళాడు.

వాళ్లు గుహలో కొంతమారం వెళ్లేటప్పటికి ఎదురుగుండా పెద్ద ధనరాసి ఒకటి కనపడింది. అందులో ఉన్న బంగారం, వెండి ధగధగ మెరిసిపోతూ కళ్లు మిరుమిట్లు కొలిపినాయి. వాటి కాంతికి గుహలో చీకటి లేకుండా పోయి,

గ్యాసులైటు పెట్టనట్లుంది. దొంగలు ముగ్గురూ ఆ రాసి చూస్తూ నిలబడిపోయి తమకళ్లను తామే నమ్మలేక పోయారు! 'ఇక్కడ మన కళ్ళకు కనిపిస్తున్న ధన రాసి నిజమయినదేనా? మాయకాదుకద! మనం కలకనటం లేదుకద!—మన జీవితంలో ఎన్నడైనా ఇంతపెద్ద ధనరాసి ఒక్కచోట పోగుపడివుండటం చూచి ఎరుగుదుమా! ఆహా, ఎంత అద్భుతం! భాగ్యమంటే నిజంగా మనదే భాగ్యం!'— అనివాళ్లు ఆలా నిలబడిపోయి చూస్తుంటే సన్యాసి "అన్నలారా, చూశారుకదా ఈ ధనరాసిని? ఇదే మనుష్యుల పాలిటి

మృత్యుదేవత! ఇంక ఇక్కడ ఒక్క నిమిషమైన ఆగకండి. చంపేస్తుంది. నేను పోతున్నాను. మీరూ కూడా పారిపోండి" అని చెప్పి ఇక్కడ నిలబడక తుర్రుమన్నాడు.

"ఏది కావలస్తే ఆది ఇచ్చే యీ ధన లక్ష్మిని 'మృత్యుదేవత' అంటాడేమిటి సన్యాసి?" అని వాళ్లు ఆశ్చర్యపోయారు. "వాడి మాటకేంలే, పిచ్చివాడు!" అనుకుంటూ ఆ సొమ్మును పంచుకుందామని వాళ్లు లెక్కపెట్టడం మొదలెట్టారు. లెక్క పెట్టడానికి వందా, వెయ్యినా? లక్షలా, కోట్లా, అర్బదాలూ ఉన్నాయి అరాసిలో! ఎంతసేపు లెక్కపెట్టినా తరగలేదారాసి. వాళ్లకి చేతులు నొప్పి పుట్టాయి. ఆయాసం వచ్చింది. ఆకలి వెసింది. అప్పుడు వాళ్లలో ఒకడు, "నేను పల్లెలోకి వెళ్లి భోజనం చేసి, మీకు భోజనం తెస్తాను. నే వచ్చేదాకా మీరిద్దరూ యీ రాసిని కాపలా కాస్తుండండి. తర్వాత ముగ్గురం పంచుకుందాం" అన్నాడు. ఆ మిగతా ఇద్దరూ 'సరే' అని వాణ్ణి పల్లెకు పంపారు.

పల్లెకు పోతూ దారిలో వాడు ఇలా అనుకున్నాడు: "పిల్లిద్దరూ ఎంత మూర్ఖులు. తమకి నిజంగా నేను అన్నం

చందమామ

మోసుకురావటానికే వెడుతున్నాననుకున్నారు! అంతేకాని ఈ ధనమంతా నేనొక్కణ్ణే దక్కించుకోటానికో మాంచి ఉపాయం అలోచించుకుని వెడుతున్నానని యీ తెలివితక్కువ నాగమ్మకి తెలియదు! తెలివి లేకున్నా డబ్బులో వంతు మాత్రం కావాలట! మూడువంతులు వేస్తారట! నా కొక్కవంతుట! చూద్దాం! ఒక్క నాణెమైనా వీళ్ళకి దక్కనివ్వక అంతా నేనే పుచ్చుకుంటాను.” అని అనుకుని, తన ప్రయత్నం సఫలమై ఆ సొమ్మంతా తనకు చిక్కాక దానతో తా నేమేమి చేయాలో అలోచించుకుంటూ పల్లెకు సోయాడు.

వాడు గుహ వదలివెళ్ళినతర్వాత మిగత ఇద్దరిలో ఒకడు రెండోవాడితో, “ఒరే అబ్బీ, చూశావా వీడి తెలివి? తను తిరిగి వచ్చే దాకా మనం కాపలా కాయాలట! తాను వచ్చి మనతో ఈ సొమ్ము పంచుకొంటాడట! మంచి ఎక్కువైతే మజ్జిగ పల్చబడిపోతుందన్న సంగతి నీకు తెలిసిందేకదా? మనం వీడికి వాటా ఇవ్వకూడదు” అన్నాడు.

అమాటవిని రెండోవాడు, “ఇవ్వకూడదనే నేనూ అనుకుంటున్నాను. కాని విజ్ఞు పది

లించుకోడం ఎలాగ?” అని అడిగేడు.

“దానికేముంది? వాడు తిరిగి వచ్చేవేళకి మనమిద్దరం గుహ ద్వారంవద్దర దాక్కుని ఉండి, వాడు లోపల అడుగుపెట్టడం తడుపుగా మన దుడ్డుకత్తిలతో మోదీ చంపేస్తే సరి శని విరగడైపోతుంది” అని సలహా చెప్పాడు. అందుకు రెండోవాడు ఒప్పుకున్నాడు. వాళ్ళిద్దరూ తమ బడితెంతో గుహ ద్వారందగ్గర కాచుకుంటున్నారు.

కొంతసేపటికి, పల్లెకు వెళ్ళినవాడు భోజన పదార్థాలతో తిరిగి వచ్చాడు. వాడు గుహలో అడుగుపెట్టి పెట్టడంతోనే అక్కడ పొంచిఉన్న మిగతా ఇద్దరూ తమ దుడ్డు

కట్టలతో వాడి తల పగలగొట్టి చంపేశారు. ఇలాగ వాడా ధనరాశికి బలి ఆయాక వాళ్ళిద్దరూ, తమ వంటిమిద పడ్డ రక్తాన్ని కడుక్కుని, వాడుతెచ్చిన భక్ష్యాలను గుహలోకి తీసుకుపోయి, ఆ ధనరాసికేసి చూస్తూ, 'ఈ డబ్బంతా మనదేకదా' అని లోటలువేసుకొంటూ, అభక్ష్యాలు తిన్నారు.

తని ఇప్పినిళ్లు తాగేరు. వెంటనే వాళ్ళకి వికారం వచ్చి, కడుపులో చెయ్యి పెట్టి కలిపినట్లుగా బాధపెట్టింది. మరి కాస్సే పటికి ఆ బాధ ఎక్కువై, తాము తిన్న అన్నంలో విషం ఉందన్న సంగతి వాళ్ళకి బోధపడింది. అప్పుడు వాళ్ళలో ఒకడు రెండోవాడితో, "చూశావుట్రా అబ్బీ, ఈ దుర్మార్గుడు ఎంత ద్రోహం చేశాడో? మన కిద్దరికీ ఇలాగ విషం పెట్టి చంపేసి, ఈ డబ్బంతా తనే డక్కించుకుందాం అనుకున్నాడు" అని తట్టడం మొదలెట్టెడు.

రెండోవాడు, "ఒరేయ్, వాణ్ణి అనటం ఎందుకు? మనమేం తక్కువచేశాం? లింగాన్ని మింగేవా డొకడైతే, గుడిని మింగేవా డొకడన్నట్లు, మనం వాడికంటే ఎక్కువ ద్రోహాన్నే చేశాం! ఇంతవరకూ అన్నదమ్ములలాగ కలిసిమెలిసి తిరిగిన మనకి, ఈ రోజున ఈ ధనరాసి కనపడి, మనలో దుర్బుద్ధి పుట్టించి ఒకళ్ళచేత ఒకళ్ళని నాశనం చేయించింది అసన్యాసి దీన్ని మృత్యుదేవతని చెప్పి పారిపోతే మనం ఆయన్ని విచ్చివాడని గేలిచేశాం! ఆయన చెప్పిన దెంత నిజమో చూడు!" అన్నాడు.

చేతులు కాలేక ఆకులు పట్టుకుంటే ఏం లాభం? మరి కాస్సే పటికే ఆ విషంవల్ల బాధ ఎక్కువైపోయి, ఇద్దరూ ఆ ధనరాసిముందర గిలగిల తన్నుకు చచ్చిపోయారు.

బాలనాగమ్మ

చక్కగా అలంకరించుకొని వచ్చి తన ఎదట నిలబడిన బాలనాగమ్మను చూడగానే మాయలభక్తులు మరింత నిషా ఎక్కిపోయింది.

"ఏం, బాలనాగూ, ఉన్నట్టుండి ఇట్లా మారిపోయినావు?" అన్నాడు.

"నా పన్నెండేండ్ల వ్రతం అయిపో వచ్చింది," అన్నది బాలనాగమ్మ.

అమాట వినగానే మాయలభక్తులు చెంగున ఒక్క దూకుదూకి బాలనాగమ్మను కావాలింనుకోబోయాడు.

"అగు, ఫకీరూ, అగు! నన్నంటితే తల పగిలి నిష్కారణంగా చస్తావు. నా వ్రతం ఇంకా తొమ్మిది రోజులున్నది. ఈ తొమ్మిది రోజులూ ఓపికపట్టితివా ఆ తరవాత నీ కడులెదు," అన్నది బాలనాగమ్మ.

"ఆ తరవాత నా దానివైపోతావా?" అన్నాడు ఫకీరు.

"అయిపోతాను. కాని, ఒక్కటి చెబితే నేను సంతోషంతో నీదాన్నవుతాను" అన్నది బాలనాగమ్మ.

"ఏమిటది? నీ కోరిక కడ్డేమిటి?" అన్నాడు ఫకీరు.

"నీ ప్రాణం ఎక్కడున్నదీ చెప్పాలి. నిన్నేవరన్నా చంపేస్తే ఆ తరవాత నాకు దిక్కెవరు?" అన్నది బాలనాగమ్మ.

ఫకీరు దిగ్గిరిగా నవ్వి, "ఓసినీ పిచ్చి దానా! నా ప్రాణం ఎవరికీ అందేది కాదు. దాన్ని నువ్వు రక్షించనక్కర్లేదు. నేనే రక్షించుకుంటాను," అన్నాడు.

బాలనాగమ్మ చిన్నబుచ్చుకుని, "ఎవరికీ నీ ప్రాణం అందదంటే ఎట్లా

"చందమామ"

నమ్మటం? కనీసం అది ఎక్కడ ఉన్నదీ చెబితే నాకు ధైర్యంగా ఉంటుంది." అన్నది.

"నరమానవుడి కెవరికీ అందని చోట ఉన్నది. పరేనా?" అన్నాడు ఫకీరు.

"అంత భద్రంగా ఉంటే నాకు చెప్పటానికేం?" అన్నది బాలనాగమ్మ కోపం వచ్చినట్టు నటస్తూ.

బాలనాగమ్మకు సంతోషం కలిగించటానికి, తన ప్రాణం ఎంత భద్రంగా ఉందో ఆమెకు తెలియజెప్పటానికి మాయల ఫకీరు తన రహస్యం కాస్తా చెప్పేశాడు.

"సప్తసముద్రాల అవతలి జీవిగడ్డ. జీవిగడ్డలో రాతిగోడల మధ్య రాతికోట. రాతికోట నడుమ ఉక్కుకోట. ఉక్కుకోటలో అయిదు వందల వెలగచెట్లు, మూడువందల మునగచెట్లు, తొమ్మిది వందల తాడిచెట్లు, అయిదువందల వేపచెట్లు. వీటన్నిటి మధ్యా ముంతమామిడి చెట్టు. ముంతమామిడి చెట్టు తొర్రలో ఏడు దొంతర్లు. అన్నిటికన్నా అడుగు దొంతర్లో బంగారు పంజరం. పంజరంలో పంచవన్నెల చిలుక. చిలుక కంఠంలో నాప్రాణం ఉంది. ఆ చిలుక చస్తేనే గాని నేను చావను," అని చెప్పాడు మాయల ఫకీరు.

బాలనాగమ్మ ముఖం పైకి విప్పారించి గాని లోపల ఆమెకున్న ఆశలన్నీ ఒక్కసారిగా అడుగంటాయి. తన కొడుకు, పనివాడు. ఇంకా మిగిలి ఉన్న ఎనిమిది రోజుల్లో సప్తసముద్రాలు దాటిపోయి, ఈ కోటలన్నీ దాటి ఆ చిలుకను పట్టుకునే దేమిటి, ఫకీరు చచ్చేదేమిటి, తనను చెరవిడిపించేదేమిటి?

అయినా ఫకీరు చెప్పినదంతా చీటిమీద వ్రాసి బాలనాగమ్మ తంబళ్ళపెద్ది ద్వారా

తన కొడుక్కు అందజేసింది. ఆ ఉత్తరం చూస్తూనే బాలవద్దిరాజు తంబళ్ళ పెద్దితో, "అవ్వా, మా నాన్నకు రావలసిన బాకీలు కొన్ని వసూలు చేసుకువస్తాను. పత్రాలు గడువు దాటిపోతున్నాయి. ప్రయాణాని కింత అన్నంకట్టు" అన్నాడు.

తంబళ్ళ పెద్ది నిజమే ననుకుని బాలుడి కింత అన్నం మూట గట్టి ఇచ్చింది. అది తీసుకుని బాలుడు నడక సాగించి దొంతిరాజు పట్టణమూ, రక్తకొల్లూ గడిచి సముద్ర తీరానికి చేరుకున్నాడు. సముద్రం వెడ్డున పన్నెండు కొమ్మల మర్రి చెట్టుకింద విక్రాంతి తీసుకుని ఆలోచించసాగాడు.

"అప్పుడే తల్లి పెట్టిన గడువులో రెండు మూడు రోజులు గడిచాయి. ఒక పడవగాని, తెప్పగాని లేకుండా ఎట్లా సముద్రం చాటటం? గడువు ముసాయిసాక మాయల ఫకీరు ఒక్క క్షణం ఆగుతాడా? ఏం దారి? అని బాలుడు చింతించసాగాడు.

బాలుడివిధంగా ఆలోచిస్తూ ఉండగా చెట్టుమీదనుంచి ఏదో పక్షుల ఆరుపులు అర్తనాదంలాగా వినిపించాయి. బాలుడు తల ఎత్తి చూచేసరికి ఒక పెద్ద నాగసర్పం చెట్టెక్కుతూ కనిపించింది. బాలుడు వెంటనే లేచి చంద్రాయుధం తీసి పాము శిరస్సుమీద ఒక్క దెబ్బ వేశాడు. ఆ దెబ్బకు పాము అతనిమీద దూకి అతన్ని కాటువేసి ప్రాణం విడిచింది. ఆ విషం బాలుడి శరీరంలోకి పోయి మైకం కమ్మింది. శరీరం కొయ్యబారిపోయింది. వేట నురుగులు కక్కుతూ బాలుడు కాస్తా ప్రాణాలు విడిచాడు.

ఎప్పుడైతే బాలవద్దీరాజు ఇక్కడ ప్రాణాలు విడిచాడో అప్పుడే అక్కడ పానుగంటిపట్టణంలో అతను నాటిన నాగ మల్లిచెట్టు మాడిపోయింది. అతను చచ్చి పోయినాడని తెలుసుకుని అతని ఆరుగురు తల్లులూ గోడుగోడున ఏడవసాగారు.

ఇది జరిగిన కొంతసేపటికి రెండు గండభేరుండపక్షులు ముక్కున ఏనుగును కరుచుకుని, సముద్రంమీదిగా మర్రిచెట్టు దగ్గరికి ఎగురుతూ వచ్చాయి. బాలవద్దీరాజు ఈ పక్షులివిల్లలనే పాము బారినుండి రక్షించి తన ప్రాణాలర్పించాడు.

ఈ గండభేరుండపక్షులు అదివరలో చాలాసార్లు బిడ్డలను కనటమూ, వాటిని నాగేంద్రుడు కబళించడమూ జరిగింది. ఈసారి విల్లలు ప్రాణాలతో దక్కాయి. చెట్టుకింద చచ్చిపడిఉన్న పాము కనిపించింది. దానిని చంపిన కుర్రవాడు కూడా చచ్చిపడి ఉండటం అవి చూశాయి.

ఇది చూడగానే ఒకపక్షి ఎగురుకుంటూ సంజీవి పర్వతానికి వెళ్లి మర్నాడు తెల్ల వారేసరికి ఒక సంజీవి పుల్లను తెచ్చింది. అది ముక్కున కరుచుకుని మూడుసార్లు బాలుడిచుట్టూ తిరిగేసరికి బాలుడు నిద్ర

తేచినట్టు తేచి కూర్చున్నాడు. మరుక్షణమే పానుగంటిపట్టణంలో నాగమల్లి చెట్టు విగిర్చిపోగింది.

బాలుడి తల్లుల అనందానికి మేరలేదు. వాళ్లారోజు దానాలూ, ధర్మాలూ, సంతర్పణలూ చేసుకున్నారు.

"నాయనా, మా పిల్లలప్రాణాలు కాపాడావు. మేము నీకేమి ఉపకారం చెయ్యగలమో చెప్పు," అని గండభేరుండపక్షు బాలుణ్ణి అడిగాయి.

"నాకు జీవిగడ్డలో పని ఉంది? అన్నాడు బాలుడు.

"మేము నిత్యమూ అక్కడికి పోతూ ఉంటాము. మాతో రా!" అన్నాయి పక్షులు.

మగపక్షి ఒక తాటిదూలం తెచ్చి ముక్కుతో మధ్య డొల్లచేసింది. అందులో బాలుడు పడుకున్నాడు. రెండు పక్షులూ తాటిదూలం చెరొకవైపునా కరుచుకుని ఎగిరిపోసాగినై.

అవి అలా ఎగురుతూ, సప్తసేముద్రాలూ దాటి, రాతిగోడ దాటి, రాతికోట దాటి, ఇనపకోట మధ్య ఆరణ్యంలో అతన్ని దించాయి.

ఆ ఆరణ్యం చాలా దట్టంగా ఉంది. బాలుడు తల్లి పేరు తలుచుకుని చంద్రాయుధంతో ఒక్కొక్క వేటుకు ఒక్కొక్క చెట్టు పడగట్టుతూ ముంతమామిడిచెట్టు చేరుకున్నాడు. దానినికూడా ఒక్కవేటుతో పడగట్టాడు. దొంతులూ కనిపించాయి.

ఇంతలో గండభేరుండపక్షులు, "అదేమిటి? ఆ చెట్టుతోలి కెందుకు పోతున్నావు? అందులో మాయల ఫకిరు ప్రాణం ఉంది, దానిజోలికి పోతే ఫకిరు నిన్ను చంపేస్తాడు," అని చెప్పాయి.

"ఫకిరే నన్ను తనప్రాణం తెచ్చున్నాడు. నేనాయన నౌకరును," అన్నాడు బాలుడు.

“ఎట్లా తెస్తావు? ప్రతి దొంగిలొనూ
జనపకండిరిగ లున్నాయి. అవి కుడితే
చచ్చిపోతావు,” అని పక్షులు చెప్పాయి.

“వాటిని కత్తితో చంపేస్తాను” అన్నాడు
బాలుడు.

“వాటి రక్తం చుక్క కింద పడితే
వెయ్యేసి కండిరిగలు పుడతాయి. ఎట్లా
చంపుతావు? చాల్లే వెనక్కు పోదాం రా!”
అని పక్షులు సలహా ఇచ్చాయి.

“నేనిక్కడ చచ్చి ఆయినా పోతాను
గాని ఫకిరు ప్రాణం తేకుండా తిరిగి రాను,
మీరు వెళ్లిపొండి,” అని బాలుడు మొండి
కెత్తాడు.

గండభేరుండ పక్షులు బాలుడి కోర్కె
తీర్చటానికి ఒక మంచి ఉపాయం
చేశాయి. పొతుపక్షి బాలెన్టు ఒక డట్టమైన
పొదలో కుర్చోబెట్టి వచ్చింది. ముంత
మామిడి చెట్టును మూడు తావులు
తన్నింది. ఆ దెబ్బకు దొంగులు పగిలి
గండుకుమ్మెదలు రిప్పన లేవాయి.
అప్పుడు పెంటిపక్షి బలకొద్దీ తన
రెక్కను విసిరింది. ఆ గాలి తాకిడికి
గండకుమ్మెదలు ఎన్నోమైళ్లు కొట్టుకు
పోయాయి. పొతుపక్షి చెట్టు తొర్రలో
ఉన్న పంజరం ముక్కున కరుచుకుని
తీసుకుపోయి దాన్ని పొదలో ఉన్న
బాలుడికిచ్చింది.

“అబ్బాయి, ఫకిరువాడికి ఈపాటికి
తెలిసివుంటుంది. తన ప్రాణాన్ని రక్షించు
కునేటందుకు వాడు యెలుదెరి వస్తాడు.
నీ ప్రాణమూ మా ప్రాణమూ కూడా
దక్కదు. అందుచేత ఆ చిలకను ఇప్పుడే
స్వాధీనపరుచుకో,” అని గండభేరుండ
పక్షులు బాలవద్దిరాజుకు హెచ్చరిక
చేశాయి.

బాలుడు పంజరంలోనుంచి చిలకను
తీసి, తన చెవి పోసలు రెండూ దాని

కాళ్ళకు తొడిగి రెంటికి కొక్కెం తగిలించాడు. దానితో మాయలఫకిరు కాళ్ళ పడి పోయాయి.

"నా ప్రాణం ఎవడో అపహరించాడు. లేదా నా చిలక మేతకు పోయి ఏ లతలకో కాళ్ళు ఇరికించుకున్నది." అనుకున్నాడు మాయలఫకిరు.

ఈలోపుగా ఈతబొందులో బాలవద్ది రాజును కూర్చోబెట్టి గండభేరుండపక్షులు ఇంటిదారి వట్టాయి. సముద్రాలన్నీ దాటి ముగ్రిచ్చెట్టు చేరుకున్నాయి. పిల్లలకు మేత బెట్టి బాలుణ్ణి మళ్ళీ తినుకుపోవటానికి సిద్ధ పడ్డాయి. కాని బాలుడు కాలినడకను తానే వెళ్ళిపోతానని పక్షులదగ్గర సెలవు పుచ్చుకున్నాడు.

నాలుగురోజులు నడిచి బాలవద్దిరాజు నాగళ్ళపూడి గట్టు చేరి తంబళ్ళపెద్దు ఇంటికి వెళ్ళాడు.

"బాకీలు వసూలు చేసుకు వచ్చావా" అని అడిగింది పెద్దు.

"బాకీవాళ్ళంతా పేరారి అయినారు. పత్రాలు చంపేశాను" అన్నాడు బాలుడు. అవ్వ లబోమని మొత్తుకున్నది.

"ఊరుకో, అవ్వా. రోజులు కలిసే వస్తే ఈ కొటలో సొత్తంతా మనదే అవుతుంది." అంటూ బాలుడు గాండ్లసంగు ఇంటికి పోయినాడు. గాండ్లసంగు సువ్వలు గానుగ అడుతున్నది. బాలుడు చిలకను చేత్తో పట్టుకుని ఎగిరి గానుగమీద ఎక్కి తిరగ సాగాడు. వెంటనే బయట తోటలో ఉన్న మాయలఫకిరుకూడా గుండ్రగా తిరగ సాగాడు. బాలుడు గానుగను ఇంకా వేగంగా తిప్పాడు, ఫకిరుకూడా ఇంకా వేగంగా తిరిగాడు.

బాలుడు చిలకను చేత బట్టుకుని ఫకిరుదగ్గరికి పోయినాడు.

"అరే, నువ్వు నా ప్రాణం తెచ్చావు. నాది నా కిచ్చేయి," అన్నాడు ఫకీరు.

"కొంచెం ఆగరా, ఫకీరూ! బాల నాగమ్మ నీకేమవుతురది?" అన్నాడు బాలుడు.

"అది నా పెళ్లాంరా," అన్నాడు ఫకీరు.

బాలుడికి పట్టరానంత కోపం వచ్చింది. చిలక కంఠం నొక్కాడు.

ఫకీరు లబలబలాడుతూ, "దాన్ని చంపకు. బాలనాగమ్మ నాకు తల్లి!" అన్నాడు.

"ఫకీరూ. నీదగ్గర చాలా మంత్రాలూ, భూతాలూ ఉన్నాయిట. వాటిని కాస్త నాకుకూడా చెప్పు." అన్నాడు బాలుడు.

"నా రహస్యాలు నేనెవరికీ చెప్పను." అన్నాడు ఫకీరు.

"చెప్పకపోతే ఈ చిలకను చంపిస్తాను" అని బెదిరించాడు బాలుడు.

దేవుడా అంటూ ఫకీరు తన రహస్యా లన్నీ బాలవద్దిరాజుకు చెప్పాడు. దుడ్డు కర్రా, గోటిచిప్పా, తన మంత్రపు బెత్తాలూ ఎట్లా ఉపయోగించాలో బాలుడికి నేర్పాడు. రాళ్లూ రప్పలూ అయిపోయి కోటచుట్టూ

ఉన్న బాలవద్దిరాజు తండ్రులనూ, వారి సైన్యాలనూ బలికించాడు. వారందరికీ తాను ఎరుకచెప్పుమన్నాడు.

బాలనాగమ్మ చెర అయిపోయింది. ఆమెను బాలుడు పల్లకిలో కూర్చోబెట్టి ఒకపక్క గాండ్లసంగునూ, ఇంకొకపక్క ఫకిరునూ మోయుమన్నాడు. చేసిదిలేక ఫకిరు పల్లకి ఎత్తుకున్నాడు. అందరూకలిసి తంబళ్ళపెద్దుతోసహా బయలుదేరారు.

నాగళ్ళపూడిగట్టు దాటి, నయనవాది పట్నం దాటి విరంశా చిలుకవాదిపట్నం చేరారు.

అక్కడ బాలుడు తాను బలికించిన రాజు కూతుర్ని తల్లిదండ్రుల అనుమతితో మహా వైభవంగా పెళ్లాడాడు. అక్కడి నుండి బయలుదేరి గంగవాదిపట్నం వచ్చి ఆ రాజుకూతుర్నికూడా పెళ్లాడాడు. ఆ తరువాత పులిరాజుపట్నం చేరి పులిరాజు కూతుర్నికూడా పెళ్లాడాడు. అక్కడినుండి బయలుదేరి అందరూ పానుగంటిపట్నం చేరుకున్నారు.

బాలుడికొరకు ఎదురు చూస్తున్న అరుగురు తల్లుల ఆనందానికి మేరేలేదు. ఫకిరువాతపడిన బాలనాగమ్మ తిరిగి రావటం కాకుండా చచ్చారనుకున్న

మొగుళ్లూ మట్టాలూ తిరిగివచ్చారు. అరుగురు అక్కచెల్లెళ్లూ గాజులబిత్తుడి చేత గాజులు తొడిగించుకున్నారు. వారి వైభవ్యం అయిపోయింది.

ఇంత ఆనందంలోనూ ఒక చిక్కు ఎదురయింది. బాలనాగమ్మ భర్త కార్యవద్ది రాజు, "ఇది ఇంతకాలం ఫకిరుదగ్గిర ఉన్నది. ఇది ప్రతం చెడలేదని ఎలా నమ్మటం? నేను బాలనాగమ్మను విలను" అన్నాడు.

అప్పుడు బాలవద్దిరాజు సలసల కాగే నూనెలో తన ఉంగరం వేసి తల్లిని తియ మన్నాడు. బాలనాగమ్మ తిసింది.

"ఫకీరుదగ్గర ఇది ఎన్ని మాయలూ, వసర్లూ సేర్పించే? నేను నమ్మను," అన్నాడు కార్యవద్దిరాజు.

బాలుడు పెద్ద అగ్నిగుండం తయారు చేయించాడు. బాలనాగమ్మ అందులోకి దూకింది. కట్టినకోక కాలలేదు, పెట్టిన కుంకం చెదరలేదు. బాలనాగమ్మ అ గుండంలో నాలుగు గడియలు నిలబడి పైకి వచ్చింది. ఆమె భర్త ఆనందానికి మేరలేదు.

బాలవద్దిరాజు ఏడుగురు తల్లులూ, తండ్రులూ మళ్లా వైభవంగా పెళ్లి చేసు కున్నారు. ఈ సంబరాలన్నీ అయిపోగానే బాలవద్దిరాజు మాయలఫకీరును వెంట బెట్టుకుని నాగళ్లపూడి గట్టుకు వెళ్లాడు. కోటలో ఉండే సామానంతా బళ్లమీద తన పూరు చేరవేయించాడు.

ఫకీరు, "ఇకనన్నా నా చిలకను నా కిచ్చెయ్యి," అన్నాడు. బాలుడు ఇవ్వ

నన్నాడు. ఫకీరు అత్రంగా బాలవద్దిరాజు చేతిలోంచి చిలకను లాక్కోబోయినాడు. చిలక తల బాలవద్దిరాజు చేతిలో మిగిలి పోయింది. మొండెం ఫకీరు చేతిలోకి వచ్చింది. 'మూఅల్లా, యాఖువా' అంటూ మాయలఫకీరు ప్రాణాలు విడిచాడు.

బాలవద్దిరాజు బళ్ళకెక్కించిన సామా నులు తిరిగి తెప్పించి, ఫకీర్లను పిలిపించి అన్నదానాలు చేసి, ఒక పెద్ద తోట వేయించి అందులో ఫకీరుకు గోరీ కట్టించి, గోరీదగ్గర పెద్ద కొట్టు కట్టించి, అందులో ఫకీరు ఆస్తి అంతా ఉంచాడు. ఫకీరుపేర నిత్యమూ సాంబ్రాణి వేయటానికి ముప్పై మంది ఫకీర్లను పెట్టి ఆ ఆస్తి వారివి అనుభవించమన్నాడు.

బాలుడు ఇంటికి వచ్చి అత్తవారిచ్చిన ఆరు రాజ్యాలూ ఏలుతూ తల్లులతోనూ తండ్రులతోనూ సుఖంగా జీవించాడు.

(అయిపోయింది)

హాస్యానందము

అనగనగనగా ఒక వర్తకుడు. అతనికి రత్నాకరుడు అనే ఒక కొడుకు. ఆ వర్తకునికి రెండు పెద్ద ఓడలున్నాయి. వాటితో వర్తకం చేసి, అతను లక్షలు గడించాడు.

ఒకప్పుడు, కోస్తాకు పోయిన ఓడలు తిరిగి రాలేదు ఏమాఅని వర్తకుడు ఆత్రంతో ఎదురుచూస్తూవుండగా, అవి సముద్రంలో మునిగిపోయినట్టు వార్త వచ్చింది. ఈవార్త వినగానే అతను విచారంతో కుంగి పోయాడు.

ఇంతలో ఒక మరుగుజ్జువాడు అక్కడికి వచ్చి, వర్తకునివేపు వికటంగా నవ్వుతూ "ఏమయ్యా వర్తకుడా! ఎందుకలా విచారిత్రావు? పోయినదానికి విచారిస్తేమాత్రం లాభమేమున్నది? ఐనా నేనెక ఉపాయం తెలుతాను, విను: ఇప్పుడు నీవు ఇంటికి వెళ్లగానే మొట్టమొదట నీకు ఏది కంటబడు తుందో దానిని నాకు ఇచ్చినట్టుయితే, నీ

ఐశ్వర్యం తిరిగి నీకు లభిస్తుంది. అదీ నా కిప్పుడే ఇవ్వనక్కరలేదు. పన్నెండేండ్ల లోగా ఎప్పుడిచ్చినా సరే" అన్నాడు.

ఇది విని, వర్తకునికి ఒక యుక్తి తోచింది. 'ఇంటికి పోగానే ముందు కుక్క గదా ఎదురు రాబోయేది! మరుగుజ్జువానికి కుక్కని ఇచ్చేస్తే తీరిపోతుంది' అనుకొని మరుగుజ్జుతో 'సరే' నన్నాడు. వర్తకుడు 'సరే' అనగానే మరుగుజ్జు మాయమయి పోయాడు.

తీరా వర్తకుడు ఇంటికి చేరుకుని, గుమ్మంలో అడుగుపెట్టేసరికల్లా, అతను అనుకొన్నట్టు కుక్క ఎదురురాలేదు సరి కదా, తన ముద్దుల కొడుకు రత్నాకరుడే ముందుగా కంటపడ్డాడు. ఇప్పుడు చేసే దేముంది? వాగ్దానం ప్రకారం మరుగుజ్జు వానికి తన కుమారుడినే ఇచ్చివేయాలి. "సరే, పన్నెండేళ్లవరకూ గడుపున్నదికదా,

అప్పటిమాట చూచుకొనవచ్చు" అని అనుకొని, వర్తకుడు చల్లగా ఊచుకున్నాడు.

ఒకరోజున అతను పొలము దున్ను తూపుండగా నాగలికొర్రుకు విడో బండ తగిలింది. అక్కడ కొంచెంలోతుగా తవ్వే సరికి, ఒక బిందెనిండా బంగారు నాణెములు కనపడినాయి. ఈవిధంగా నిధి దొరకటం మరుగుజ్జువాని మహిమే అయివుంటుందని వర్తకుడు తెలుసుకొన్నాడు. అప్పటినుంచి అతను మళ్ళీ లక్షాధికారి అయి, ఎప్పటివలె సుఖంగా ఉంటావున్నాడు.

ఇలా వుండగా రత్నాకరుడికి వన్నెం డేళ్ళూ నిండాయి. మరుగుజ్జువాని కిచ్చిన

వాగ్దానం చెల్లించవలసినరోజు వచ్చేసింది. ఈ వాగ్దానంగురించి వర్తకుడు చెప్పలేక చెప్పలేక తప్పనిసరిగా కొడుకుతో జరిగిన కథఅంతా చెప్పాడు.

దానికి రత్నాకరుడు "ఏడిశాడులే. మరుగుజ్జువెధవ, మనలనేం చేయగలడు? రానీ. వాడి పని చెబుతా" నంటూ. ఒక గిరి గీసె ఆ గిరిలోపల తను కూర్చోని తనతోపాటు తండ్రిని కూడా కూర్చోబెట్టు కొన్నాడు.

కొంచెంసేపటిలో మరుగుజ్జువాడు వచ్చి 'ఓయి వర్తకుడా! దైవసాక్షిగా చేసిన వాగ్దానం నెరవేరుస్తావా?' అని అడిగాడు. 'చూడబోతే వామనమూర్తిలాగ నలుసంత ఉన్నాడు. రెండు తగలనిస్తే వాడేపోతాడు, ఏడి బతుక్కి వాగ్దానమొకటా?' అని అనుకొంటూ రత్నాకరుడు వానిపై న కలియబడ్డాడు.

పొట్లాటలో చివరకు రత్నాకరుడే చిత్తు అయిపోయాడు. కనుక శిక్షగా, వానిని ఒక ఓటి పడవలో ఎక్కించి, నీటిలో వదిలే శాడు మరుగుజ్జువాడు. రత్నాకరుడు ఎబిలో కొట్టుకుపోయి, ఒక ఒడ్డుకు చేరు కున్నాడు. అఒడ్డున నడుస్తూ పొగాపాగా,

రాక్షసులు నివసించే ఒక బంగారు కొండ,
దానిపైన బంగారపు కోట కనిపించాయి.

రత్నాకరుడు ఆ కోట ప్రవేశించి, గదు
లన్నీ ఒక్కొక్కటే గాలించాడు. చివరి
గదికి వచ్చేసరికి, ఒక నాగుపాము కన
పడింది. ఆ నాగుపాము అతనితో "నన్ను
చూచి భయపడబోకు. నిజానికి నేనొక
దేవకన్యను. రాక్షసులు నన్ను ఎత్తుకువచ్చి
ఇలా మార్చివేశారు. మారుప్రశ్న వేయ
కుండా, నేను చెప్పినట్టు చేశావంటే నాకు.
శాపవిముక్తి అవుతుంది. శాపం పోగానే
మామూలురూపండాల్ని, నిన్ను విడిచింతు
కుని నీకు పాదదానినై ఋణం తీర్చుకుం
టాను" అన్నది.

అందుకు రత్నాకరుడు అంగీకరించ
గానే ఆమె "ఓయి రత్నాకరుడా! అర్ధరాత్రి
వేళ, భయంకరులైన నల్లటి మరుగుజ్జు
వాళ్లు నిన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చి, 'ఇక్క
డెందుకున్నావు?' అంటారు. 'నా దేవకన్య
కోసం నేను వచ్చా' నని ధైర్యంతో చెప్పు.
'మరయితే, ప్రాణానికి ప్రాణం ఇస్తావా?'
అని అడుగుతారు. 'అలాగే' అనిచెప్పి,
నిబ్బరంగా ఉంటివంటే వాళ్లు నీ ప్రాణం
తీసుకుంటారు. అంతటితో వాళ్ళ మంత్ర

బలిమి పోయి, నాకు అసలురూపం వచ్చే
స్తుంది" అని చెప్పింది.

ఆ రాత్రి ఆమె చెప్పినట్టే జరిగింది.
దేవకన్యకు శాపం వదిలిపోగానే, మంత్ర
జలం చల్లి రత్నాకరుణ్ణి విడిచింతుకుంది.
అంతటినించి వాళ్ళకు మరుగుజ్జువాళ్ళ
పీడ వదిలిపోయింది.

రత్నాకరుడు దేవకన్యను పెళ్ళాడి,
బంగారపు కొండపయిన ఆ బంగారు కోట
లోనే హాయిగా ఉంటూ వుండగా, వారికి
ఒక చక్కటి కుమారుడు పుట్టాడు.

కొంతకాలానికి రత్నాకరుడు దేవకన్యతో
"నేను ఒకసారిపోయి నా తలిదండ్రులను

చూచి వస్తాను" అన్నాడు. అందుకు ఆమె వప్పుకోలేదు. ఎంతచెప్పినా అతను వినక పోయేసరికి, 'సరే, నేనెంచేసేది. పోయిరా. ఇదుగో ఈ ఉంగరం వేలికి పెట్టుకుని, ఏమి కోరుకుంటే అది నెరవేరుతుంది. కాని, మీ తండ్రి ఎదుటమాత్రం ఎన్నడూ తలవపద్దు నుమా. ఈ మాట జ్ఞాపకం ఉంచుకో' అని చెబుతూ, భర్తవేలికి మాంత్రిక ఉంగరం పెట్టింది.

ఆమెట్టున రత్నాకరుడు తండ్రివద్దకు పోవాలని కోరుకున్నాడు. కళ్లుమూసి తెరిచే లోపల అతను తన తండ్రి ఎదుటనే నిలబడి ఉన్నాడు!

అయితే అతను ఇల్లువదిలిపోయి చాలా కాలం కావటంచేత, తలిదండ్రులు గుర్తు పట్టలేకపోయారు. కొన్ని ఆనవాళ్లు చూచిన మీదట అతను తమ కుమారుడే అయి వుంటాడని వారు నిశ్చయించారు.

అయినా, తన తలిదండ్రులే తనను గురించి సంశయపడటం రత్నాకరునికి కష్టమనిపించింది. వారికి నమ్మకం కలిగా లనే వుద్దేశంతో తనకు పెళ్లికావడం, పిల్లవాడు పుట్టడం—ఇవన్నీ పూసగుచ్చినట్టు వారితో చెప్పాడు.

ఈ మాటలు వినేవరకు, వారికి ఇదివర కున్న నమ్మకం కాస్తా తొలగిపోయింది. ఇతనివన్నీ బడాయికబుద్ధు అనుకొన్నారు. రత్నాకరునికి పొరుషం రేగి-తన భార్యనూ, కొడుకునూ వారికి రుజువు చూపాలని, వాళ్లను తలచాడు. మరునిమిషంలో వాళ్లు ప్రత్యక్షమయ్యారు. అప్పుడు ఆ వృద్ధులు, కొడుకుచెప్పినదంతా నమ్మి, కొడలిని మనవడిని చూచుకు మురిసిపోయారు.

అయితే—తన మాటను భర్త జవదాటి నందుకు దేవకన్య ఉగ్రులాయి, తగిన శాస్తి చేయాలనుకుంది. ఒకనాడు భార్యా భర్తలు ఏటి ఒడ్డుకు పికారు కెళ్లారు.

అలసటచేత రత్నాకరుడికి అక్కడనే నిద్ర పట్టడం కనిపెట్టి, దేవకన్య, అతని వేలి ఉంగరం మెలిగా ఉడదీసింది. తరువాత అక్క నిమిషంలో కొడుకుతోసహా ఆమె, బంగారుకోట చేరుకుంది.

కొంతసేపటికి రత్నాకరుడు మెలికువ వచ్చిలేచి, జరిగినమోసం తెలుసుకొన్నాడు. కాని, ఉంగరం లేక, చేసేదేమున్నది?

తిరిగి తిరిగి రత్నాకరుడు మళ్ళీ మరొక కొండవద్దకు వచ్చాడు. ఆ కొండమీద ముగ్గురు రాక్షసులు వారి ఆస్తి పంపకం తెగక పోట్లాడుకొంటున్నారు. అటువంటి సమయంలో రత్నాకరుడు కనపడగానే, వాళ్ళు బతిమలాడి అతనిని తీసుకువెళ్లి, తీర్పు చెప్పమన్నారు.

“అయ్యా! ఇవిగో పావుకొళ్ళు. ఇవి కొడుక్కుని తలచుకున్నచోటికి పోవచ్చు. ఈ ముత్యాలహారం ధరిస్తే, మనస్సులో తలచుకున్న పని నెరవేరుతుంది. మూడవది ఖడ్గం. ఇది ఎవరిని నరికి రమ్మంటే వారిని సంహరిస్తుంది. ఈ మూడు వస్తువులూ మా ముగ్గురిలో ఎవరికి ఏది చెంప వలెనే, మధ్యవర్తిగా ఉండి మీరు పంచి పెట్టండి” అని కోరారు.

అప్పుడు రత్నాకరుడు ‘సరే బాగానే వుంది. మీరు చెప్పిన సహమలు ఈ వస్తువులకు ఉన్నచో లేవే నిజం తెలియనిదే తీర్పుచెప్పడ మెల్లాగ? కనుక, ముందు నేను స్వయంగా పరీక్షచేసి చూడాలి’ అన్నాడు. వాళ్ళు అందుకు వప్పుకున్నారు.

రత్నాకరుడు హారం ధరించి, ఖడ్గం చేత వుచ్చుకొని, పావుకొళ్ళు తొడుక్కన్నాడు. తలుచుకున్నంతలో అతను బంగారు కొండపైన బంగారు కోట చేరుకున్నాడు.

అక్కడ అతనికి బాబా భజంత్రిల సందడి వినపడింది. ఇదేమిటా విద్వార

మని చూచేవరకు, దేశదేశాలనుంచి స్వయంవరంకోసమని వచ్చిన రాజకుమారులు దర్బారుమందిరంలో వెండుకు కూర్చున్నట్టు తెలియవచ్చింది.

రత్నాకరుడు అదృశ్యరూపంలో దేవకన్య పక్కనే చేరి, ఆమె వెండు అరగించకుండా ఆటంకం కలిగించేసరికి, రాక్షసి మాయలు మళ్ళీ తనమీద ప్రయోగ మవుతున్నాయని కంగారుపడి ఆమె ఆమట్టునే పడకగదికి పోయి, భయంతో ఏడుస్తూ పడిపోయింది.

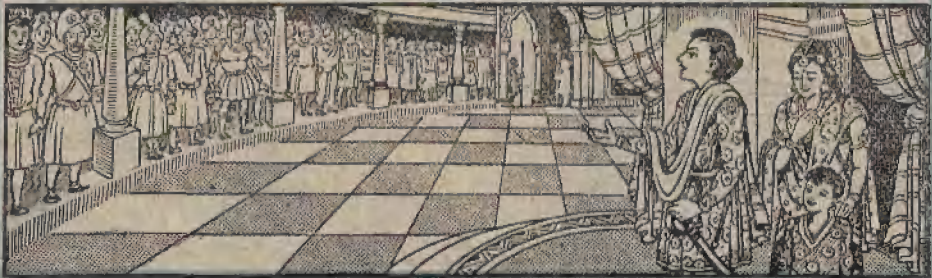
అప్పుడు రత్నాకరుడు మామూలు రూపంలో ఆమెకు కనపడి "నామిది ప్రేమచేత నా తండ్రి మరుగుజ్జువాని కిచ్చిన వాగ్దానం తప్పిపోయాడు. నన్ను మరచిన నా తలిదండ్రులకు అనవాలు చూపించటంకోసం నీ కిచ్చిన వాగ్దానం నేను తప్పిపోయాను. కాని, నా ప్రాణం

అడ్డువేసి రాక్షసి మాయల నుంచి నిన్ను తప్పించినప్పుడు చేసిన వాగ్దానం నువ్వు ఎందుకు తప్పిపోయావో బోధపడటం లేదు" అని అన్నాడు.

దేవకన్య తన తప్పిదాన్ని తెలుసుకొని క్షమించమని భర్తను ప్రార్థించింది. ఆ వెంటనే స్వయంవరం ఆగిపోయింది.

అప్పటినుంచీ రత్నాకరుడూ, దేవకన్యా వారి ముద్దుల కుమారుడూ బంగారు కొండమీద బంగారు కొటలో హాయిగా ఉంటున్నారు.

నోటిమాట గాలికి పోయేదికదా, తప్పిపోతే రాబోయే కష్టమేమిటి అనుకొంటారు, చాలామంది. కాని మానవుని జీవితమంతా మాటమీదనే ఆధారపడివుంది. మాట తప్పిపోవటంవల్ల ఇక్కడ వర్తకునికి, రత్నాకరునికి, దేవకన్య కూకూడా ఎటువంటి ప్రమాదాలు వచ్చాయో, చూడండి.

పూర్వం ఒకప్పుడు చీనాదేశాన్ని 'యంగ్లో' అనే చక్రవర్తి పాలిస్తూ ఉండేవాడు. ఆయన పరిపాలనలో 'పెకింగ్' ముఖ్యపట్టణంగా ఉండేది. పెకింగ్లో పెద్దపెద్ద భవనాలన్నీ వెలిశాయి. ఈ భవనాలకు తోడు, ఒక అపురూపమయిన గంట స్తంభం కట్టించాలెనని యంగ్లో ఉద్దేశం. ఎంత కర్చు అయినా సరే, తన సంకల్పం నెరవేరవలెనని ఆయన నిశ్చయించుకొన్నాడు.

'ఒక గొప్ప స్తంభం కట్టి, అందులో ఒక పెద్ద గంట అమర్చాలి. ఇది ప్రపంచములోని ఇతరదేశాల గంటలన్నిటి కంటే పెద్దదీ, నాణ్యమయినదీ అయి వుండాలి. ఈ గంట మోగిస్తే, ఖంగుమని దాని ధ్వని పట్టణమంతటికీ స్పష్టంగా వినిపించాలి. ఇటువంటి గంట తయారు చేయగల పనివానిని ప్రపంచంలో ఏమూల

ఉన్నాసరే, మనకు ఎంత ధనం కర్చు అయినాసరే, రప్పించవలసింది' అని చక్రవర్తి ఆజ్ఞాపించాడు.

చక్రవర్తి ఆజ్ఞాప్రకారం దేశమంతటా చాటింపు వేయించారు. గంట తయారు చేయటానికి 'కువాన్సు' అనే కమ్మరి వచ్చాడు. కువాన్సు చీనాదేశ మంతటికీ పేరొందిన కమ్మరి. అతని పేరుప్రఖ్యాతులు ప్రపంచమంతటా అల్లుకుపోయినయి. ఈపని నెరవేర్చటానికి కువాన్సువంటి నిపుణుడు దొరికినందుకు చక్రవర్తి కూడా ఎంతగానో సంతోషించాడు.

కువాన్సుకు కొరినంత ధనము, అతనికింద పని చేయటానికి కావలసినంత మంది జనము సిద్ధమయింది. తను గడించిన అనుభవాన్నంతటినీ వినియోగించి, అనేక శాస్త్రగ్రంథాలు తిరగవేసి, కువాన్సు రకరకాల లోహాలు మిశ్రమం చేశాడు.

చావలి రామారావు, నర్సాపురం

వాటిని కరిగించి ఇక మూసలో పోస్తాడనగా, చక్రవర్తి పరివారమూ చూడవచ్చారు.

కాని, దురదృష్టంకొద్దీ సలసల కాగు తున్న లోహం పోసేపోయడంతోనే మూస టపిమని జడ్డలైపోయింది. ఈ విధంగా కొన్ని సంవత్సరములకాలమూ, బోలెడంత ధనమూ వ్యర్థమైనందుకు కువాన్యు విచారించాడు.

అయితే, చక్రవర్తి మాత్రం విచారించలేదు. 'సిద్ధహస్తుడైన కువాన్యు యేమిటి, ఈపాటి పని నెరవేర్చలేకపోవడ మేమిటి? ఇది ఏదో పొరపాటు జరిగివుంటుంది కాని, అతని అసమర్థత ఎంతమాత్రము కాదు' అని అనుకుని, కువాన్యును మళ్ళీ ప్రయత్నించమన్నాడు. అతనికి ఎనిమిదవ సంవత్సరములోనూ లోటు రాకుండా, కోరినంత ధనమూ సిద్ధపడి ఎల్లప్పుడూ సిద్ధంగావుండే ఏర్పాట్లు చేయించాడు చక్రవర్తి.

కువాన్యు ధైర్యం తెచ్చుకొని, అనేక సంవత్సరాలపాటు మళ్ళీ ప్రయత్నించాడు. ఈసారి మూసలో లోహం పోసేసమయానికి చక్రవర్తి, పరివారమూ, ఎంతోమంది జనమూ విడ్డూరంగా చూడవచ్చారు. ఇప్పుడు మూస బద్దలైపోలేదు గాని, గంట మాత్రం తూట్లు పడి, ఒక తెనెపట్టులాగ తయారయింది.

ఈసారి కూడా సంవత్సరాలకాలమూ, బోలెడంత ధనమూ వ్యర్థమయేవరకు, చక్రవర్తికి చికాకు కలిగింది. 'ఇంకొక్కసారి ప్రయత్నించటానికి అవకాశమిస్తున్నాము. ఈసారి నెరవేరకపోతే తలకొట్టించి, కోటగుమ్మానికి వేలాడదీయిస్తా' మని కువాన్యును హెచ్చరించారు.

కువాన్యు ఇంటికి పోయి గ్రంథాలన్నీ మళ్ళీ ఒకసారి తిరగవేశాడు. కాని, తనకు తెలిసినదానికంటే కొత్తవిషయం ఎక్కడా కనిపించలేదు.

ఈ సారయినా తనకు జయం కలిగించు మని ముక్కోటి దేవతలకు మొక్కుకొన్నాడు. పని నెరవేరక పోయినట్టయితే తనకు ఏమిగతి వట్టబోతుందో, తన నియమైన కుమార్తె 'కోవాయ్'తో చెప్పలేక చెప్పలేక చెప్పాడు.

కోవాయ్ అంధాల బరిబె: శీలవతి. తండ్రిపైన అమెకు అమితభక్తి. అందుచేత, తండ్రి చెప్పిన మాటలు విన్నవెంటనే కోవాయ్, కొండలలో వుండే సాధువువద్దకు వెళ్లి సంగతి సందర్భాలన్నీ విప్పి చెప్పింది. అప్పుడు సాధువు అమెపైన జాలి దలిచి, "అమ్మాయి! మీ నాయన తయారుచేసే గంటకు లోహపు పాళ్లు అన్ని సరిగానే వున్నాయి. వాటిలో పారపాటుగాని లెక్క తప్పుకాని ఏమీ లేదు. అయితే, ఇటువంటి ఘనకార్యం చేసేటప్పుడు బలి ఇవ్వకపోతే పని జరగదు. ఇప్పుడు ఈగంటకు శీలవతి అయిన ఒక కన్యయొక్క రక్తం కలిపి నట్టయితే, మరి ఏ ప్రయత్నమూ అక్కరలేకుండా సరిగా వస్తుందని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి" అని సలహాచెప్పాడు.

కోవాయ్ ఉత్సాహంతో ఇంటికి వచ్చి, 'నాయనా! నీవు ఎంతమాత్రమూ విచారించ

వలసిన పనిలేదు. ఈసారి ప్రయత్నించు. తప్పకుండా గంట చక్కబడుతుంది. నీకు మాటా మాణిక్యమూ దక్కుతుంది. కీర్తి వస్తుంది నీ శ్రజ్జకు రాజా సంతోషిస్తాడు' అని ధైర్యం చెప్పింది.

కోవాయ్ ఇంత ధైర్యంగా ఎలా చెప్పగలుగుతున్నదో పాపం తండ్రికి ఏమీ తెలియదు. అమె సాధువువద్దకు వెళ్లటంకాని, ఆయన సలహా పొందటంగాని కువాన్యూ ఎరగదు. అయినా కూతురు మాటపైనుండే నమ్మకంచేత అమె చెప్పినట్టుగా కువాన్యూ మూడవసారి ప్రయత్నించాడు. మళ్లీ కొన్ని సంవత్సరాలపాటు పరిశ్రమచేయగా, పని

అంతా పూర్తి బంది. కువాన్యూ ఇక లోహం మూసలో పాత పోస్తాడనగా చక్రవర్తితో కూడా ఊరంతా వచ్చి విరగబడ్డారు.

లోహం కంగించి కువాన్యూ మూసలో పోస్తావుండగా జనంలో పెద్ద గొల బయలు దేరింది. ఏమి?—“నాన్నా! నాన్నా!!” అంటూ అతని ముద్దులకూతురు కోవాయ్, సలసల కాగే ఆ లోహంలోకి ఉరికి, బలి అయిపోయింది!!—ఇలా ఆమె నిప్పలోకి ఉరకటానికి కారణం ఏమైవుంటుందో ఎవ్వరూ ఊహించలేకపోయారు.

కూతురును రక్షించుకుందామని కువాన్యూ శాయశక్తులా యత్నించాడు. కాని,... శరీరమంతా ఆ లోహానికి అహుతి అయిపోయి, ఆమె కాలిజోడు మాత్రం అతని చేతిలో చిక్కుకొన్నది.

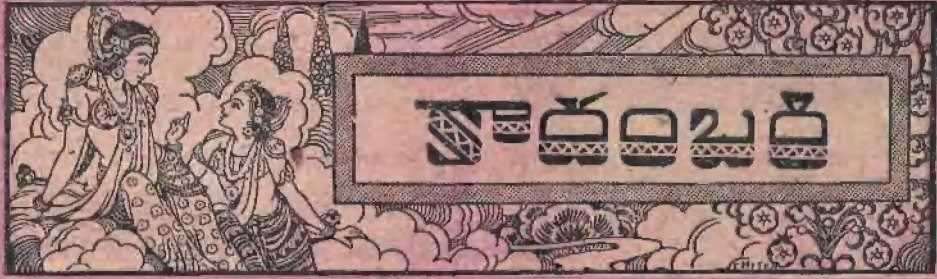
తరవాత మూస విప్పి చూచారు. అద్భుతమైన గంట, సరిగా చక్రవర్తి

మనసులో ఉద్దేశం ప్రకారం తయారైంది. చక్రవర్తి అపరిమితంగా సంతోషించాడు. అనుకోన్న ప్రకారము బ్రహ్మాండమయిన గంట స్తంభమూ కట్టించాడు. అతని కొరిక అక్షరాలా నెరవేరింది. కాని, గంటకి బలిఅయిన తన కూతురుతోపాటు కువాన్యూ జీవితమే నాశనమైపోయింది.

నాటికి నేటికీ కూడా ఆ గంట వాయించి నవ్వుడల్లా ‘షే! షే!’ అని పలుకుతుం దట. ‘షే’ అంటే చీనాభాషలో ‘జోడు’ అని అర్థం. కనుక బలి బిపోయిన కోవాయ్ ఆ ధ్వనిపల్ల తన జోడు తనకు కావాలని అడుగుతున్నదని ఆ దేశపు ప్రజలు ఈ నాటికి కూడా అనుకొంటూ వుంటారు.

శాశ్వతంగా ఉండిపోయే ఇటువంటి గొప్ప పనికోసం కోవాయ్ తన ప్రాణాలి నైనా లెక్కచేయక తండ్రి కిత్తిని నిలి బెట్టింది! [ఆధారం : ఒక చైనా కథ]

పూర్వం దేవలోకంలో ఒక గంధర్వ రాజుకి కాదంబరి అనే కూతురు ఉండేది. ఆమె చాలా అందకత్తె. ఆమెకు 'మహా శ్వేత' ప్రాణ స్నేహితురాలు.

కాదంబరి మహా శ్వేతలు ఎప్పుడూ ఒకరి నొకరు విడిచివుండేవారు కారు. తమకు వివాహమయితే ఎక్కడ ఎడబాటు కలుగుతుందో అనే భయంతో వివాహం చేసుకోకూడదని నిశ్చయించుకున్నారు.

కాదంబరి సౌందర్యమూ, మంచి గుణములూ విని, చంద్రుడు ఆమెను ప్రేమించాడు. ఒకనాడు ఏకాంతంలో కాదంబరితో తన మనస్సులో వుద్దేశం వెల్లడించేశాడు. కాదంబరి కాదనలేదు. తనుకూడా చంద్రుణ్ణి ప్రేమించినప్పటికీ, తనూ మహాశ్వేతా చేసుకొన్న ఏర్పాటు జ్ఞాపకంవచ్చి, ఏమీ బదులు చెప్పకుండా ఊరుకుంది.

ఇలాగే మహా శ్వేతకూడా పువ్వులు కోసుకుందామని ఒకమాటు అడవిలోకి వెడితే, అక్కడ వుండరికుడనే ఋషి కుమారుడు ఆమెను చూచి ప్రేమించాడు. ఆ విషయం ఆమెకు చెప్పతూ వుండగా వుండరికుని స్నేహితుడు కపింజలుడు అక్కడికి రావటం జరిగింది.

కపింజలుడికి అడవాళ్ళంటే కోపం. ఏమంటే, అతను తపాధ్యయనపరాయణుడు. తపస్సు చేసుకొనేవాళ్ళకు అడవాళ్ళు అటంకమవుతారని, కనుక పెళ్లి పనికి రాదని కపింజలుని నమ్మకం. అందుకనే, తను పెళ్ళాడటం మానుకోవడమేగాక వుండరికుడిచేతకూడా 'పెళ్ళాడను' అని ఒప్పించి మాట పుచ్చుకొన్నాడు.

ఇలాంటివరిస్థితిలో మహా శ్వేతతోకూడా వుండరికుడు కపింజలుని కంట బడ్డాడు. అడవాళ్ళను ద్వేషించే కపింజలుడికి

వెంటనే మంట్రెత్తుకువచ్చి మహాశ్వేతను శపించబోయాడు. కాని పుండరీకుడు స్నేహితుని కాళ్ళమీదపడి, శపించవద్దని బతిమాలాడు. అప్పుడు కపింజలుడు "ఐతే ఇంకెప్పుడూ నువ్వు ఆ పెల్లమాట తలపెట్టకూడదు. అలా నీవు వెప్పుకుంటే నేను శపించను." అని పుండరీకుణ్ణి తనతో తీసుకుపోయాడు.

ఈ సంగతి కాదంబరి చెవిని పడగానే ఆమెకు కోపం వచ్చింది. ఆమె మహాశ్వేతను పిలిపించి, 'నేను చంద్రుడిమాట మరిచిపోతాను. నువ్వుకూడా పుండరీకుని మాట మరచిపోవాలి' అని శాసించింది.

అక్కడ అడవిలో పుండరీకుడు మహాశ్వేతమాట ఇంక తలపెట్టనని కపింజలునితో అన్నాడేకాని, ఎంత మరిచిపోదామన్నా, అతనికి సాధ్యమయిందికాదు. మహాశ్వేతకోసం పలవరించి, పలవరించి చివరకు బెంగపట్టుకుని, అతను జబ్బు పడ్డాడు. అ సైతంలో అతనికి కపింజలునితో తన అవస్థ వెల్లడించక తప్పిందికాదు.

కపింజలుడికి పుండరీకుడంటే ప్రాణం. వాని అవస్థ చూడగానే, అతనికి మహాశ్వేత మీద ఉన్న ద్వేషమంతా పోయి, ఆమెను పుండరీకుడితో చేర్చడంకోసం దేవలోకానికి బయల్దేరి వెళ్లేడు. కాని మహాశ్వేతను పంపటానికి కాదంబరి వప్పుకోలేదు. ఎంత బ్రతిమాలినా లాభంలేక పోయింది. అతనికి వల్లుమండి, "నరే, మహాశ్వేతకోసం నామిత్రుడు పుండరీకుడు ప్రాణాలు విడిచేస్తాడు. అలాగే నిన్ను ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకుంటానన్న వాడు కూడా నీకోసం ఏడ్చేడ్చి చచ్చి పోతాడు. నువ్వుకూడా వాడికోసం బాధపడి ఏడుస్తావు" అని శపించాడు.

మహాశ్వేత వెంటనే కపింజలుడి కాళ్ళ మీద పడి, "అయ్యో, మా స్నేహితురాలిని ఇంత కఠోరంగా శపించావేమిటి? నేను

నీతో పుండరీకునివద్దకు వస్తాను. మాచెల్లికి ఇచ్చిన శాపం తీసివేయి" అని విద్వింది. కపింజలుడికి కోపం కగ్గి, "ఇచ్చిన శాపం తిరగదు. శాపంప్రకారం ఆమె ప్రియుడు చావక తప్పదు. కాని మళ్ళీ బ్రతికేటట్లు శాపం మారుస్తానులే" అన్నాడు.

కాదంబరితో చెప్పి మహాశ్వేత కపింజలుడి వెంట పుండరీకుణ్ణి చూడటానికి వెళ్ళింది. ఆమెరావటం అలస్యమై అప్పటికే పుండరీకుడు ప్రాణాలు విడిచేశాడు. మహాశ్వేత గోలపెట్టి విద్వింది. ఆతంతో సహగమనం చేస్తానంది. తాను అడ్డం రాకపోతే మహాశ్వేతా పుండరీకుడూ పెళ్ళిచేసుకుని సుఖంగా ఉండేవారే అనీ, తనమూలాన తన స్నేహితుడేకాకుండా మహాశ్వేతకూడా ప్రాణాలు విడిచెయ్యవలసివస్తోందనీ కపింజలుడు దుఃఖించాడు.

ఈ సంగతి కాదంబరికి తెలిసి, తన మూలానకదా మహాశ్వేత చచ్చిపోతున్నదని దుఃఖించింది. కాదంబరిలో మార్పు గ్రహించి చంద్రుడు మెల్లిగా ఆమె దగ్గర కొచ్చి సంగతి సందర్భాలన్నీ తెలుసుకొన్నాడు. 'మహాశ్వేత లేనిది ఒక్క క్షణంకూడా బతకలే' నన్నది, కాదంబరి.

అప్పుడు చంద్రుడు, 'మహాశ్వేత చచ్చిపోకుండా చేస్తాను. మరి నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటావా?' అని అడిగి ఒప్పించి, మహాశ్వేత సహగమనం చెయ్యటానికి నిర్దంగా ఉన్న చితిమీదనిలించి పుండరీకుడి శవాన్ని అమాంతంగా పైకి ఎత్తుకుపోయాడు.

పుండరీకుని శవం లేకపోతే ఇంక మహాశ్వేత సహగమనం చెయ్యటానికి ఏలుండదుకదా అని చంద్రుని ఉద్దేశం.

కాని కపింజలుడు ఊరుకుంటాడా? చంద్రుణ్ణి అటకాయించి, పుండరీకుడి శవం అక్కడ పెట్టమన్నాడు. చంద్రుడు

పెట్టినన్నాడు. అప్పుడు కవింజలుడు 'మను
మలంబే తెలిగ్గా మాట్లాడేవు గనక నువ్వు
కూడా ఒక మనిషివై భూలోకంలో పుట్టు.
మా పుండరీకుని మల్లెనే నీ ప్రియురాలి
కోసం బాధపడుతూ చచ్చిపో' అని శాప
మిచ్చాడు. ఇంతవరకూ వచ్చాక చంద్రుడు
మాత్రం ఊరుకుంటాడా? 'నన్ను ఇలా
శపించావు గనక నీకు తగిన శాస్త్రి చేస్తున్నా
చూడు. నేను భూమి మీద మనిషివై
ఉన్నంతకాలం నువ్వు గుఱ్ఱానివై నన్ను
మోస్తూవుండు' అని మారుశాప మిచ్చి,
పుండరీకుని శవంతో తన లోకంలోకి ఎగిరి
పోయాడు.

చంద్రుడికి కవింజలుడికి వచ్చిన
తగాయిదావల్ల వాళ్ళు ఒకాళ్ళనొకళ్ళు
శపించుకోవడం జరిగిందే తప్ప మహా
శ్వేతకు మాత్రం పుండరీకుని శవం దొరక
లేదు. అంచేత అవిడకి సహగమనం
చెయ్యటానికి వీల్లేకపోయింది. అప్పు డామె
పుండరీకుని ప్రతిమ ఒకటి రాతితో
తయారు చేయించి, దానికి రోజూ పూజ
చేస్తూ కాలం గడుపుతున్నది.

కాదంబరిని పెళ్లి చేసుకోకుండానే
కవింజలుడి శాపంవల్ల చంద్రుడు, భూలో
కంలో ఓ రాజుకొడుకై పుట్టేడు. అతనికి
చంద్రపిడుదని పేరుపెట్టేరు. పుండరీకుడు
మహాశ్వేతను పెళ్లిచేసుకోకుండానే బల
వంతంగా చనిపోయాడుగనక అతనుకూడా
మళ్లి జన్మ ఎత్తేడు. చంద్రపిడుడు పుట్టిన
రాజ్యంలోనే, పుండరీకుడు మంత్రి
కుమారుడై పుట్టేడు. అతనికి వైశంపాయను
డని పేరు. అక్కడ చంద్రుడు చంద్ర
పిడుడై పుట్టడంతోనే, అతనిచ్చిన శాపం
వల్ల కవింజలుడు ఉన్నట్టుండి, ఒకనాడు
గుఱ్ఱంగా మారిపోయాడు. అడవిలో
ఉన్నవాళ్ళు ఆ గుఱ్ఱాన్ని చూసి, 'ఇదిచాలా
చక్కగా ఉన్నది. దీన్ని యువరాజుగారికి

కానుకగా ఇద్దాం' అని ఆలోచించి, దాన్ని తీసుకెళ్లి చంద్రవిదుడికి సమర్పించారు.

చంద్రవిదునికి మంత్రికొడుకైన వైశంపాయనునికి ప్రాణ స్నేహం. గుఱ్ఱం రూపంలో ఉన్న కపింజలునికి చంద్రవిదుణ్ణి మొయ్యడం కష్టంగానే ఉండేదిగాని, తన స్నేహితుడైన పుండరీకుడు వైశంపాయనుడై పుట్టి చంద్రవిదునివద్ద ఉన్నాడు గనక అతన్ని చూసుకుంటూ తన కష్టాన్ని మరిచిపోయేవాడు.

కొంతకాలమయ్యాక చంద్రవిదుడు ఒకనాడు గుఱ్ఱం ఎక్కి వేటకు వెళ్లేడు. వైశంపాయనుడూ, తక్కిన స్నేహితులూకూడా వెళ్లేరు. కాని హడావిడిలో వాళ్లందరూ దారి తప్పి తలోవైపునకూ చెదరిపోయారు. అడవిలో గుహ ఒకటి కనిపిస్తే. అందులో ఏముంటుందో చూద్దామని ఆ గుఱ్ఱం చంద్రవిదుణ్ణి అందులోకి తీసుకెళ్లింది. అగుహలోంచి వెళ్లగా వెళ్లగా వాళ్లకి దేవలోకం, అక్కడ కాదంబరీ కనపడ్డారు. చంద్రవిదుడు శాపంపల్ల మనిషయి పుట్టిన చంద్రుడే గనక అతనికి పూర్వం ఉన్న రూపం మారలేదు గనుక కాదంబరీ అతణ్ణి సులువుగా అసనాలు

పట్టింది. చంద్రవిదుడికి మాత్రం కాదంబరీ సంగతి జ్ఞాపకం లేదు గాని ఆమె అందాన్నిచూసి అక్కడనే ఉండిపోయాడు.

చంద్రవిదుడు ఏమైపోయాడో అని వైశంపాయనుడు, అడవి అంతటా వెతకగా, అతనికి పుండరీకుడి శిలావిగ్రహాన్ని పూజ చేస్తూవున్న మహాశ్వేత కనపడింది. ఆమెను చూసి చూడంతోనే వైశంపాయనునికి ఆమెను పెళ్లి చేసుకోవాలని బుద్ధి పుట్టి, అమాట ఆమెతో చెప్పాడు.

అతను పూర్వజన్మలో తానుప్రేమించిన పుండరీకుడే అన్న సంగతి మహాశ్వేతకు

తెలియదు. తను పెళ్లి చేసుకుందామనుకున్న పుండరీకుడు చనిపోయాడని, తానతనితో సహగమనం చెయ్యటానికి ఏల్లెక పోయింది గనక తాను బ్రతికిఉన్నంత కాలమూ పుండరీకుని విగ్రహానికలా పూజ చేస్తా కాలం వెళ్లబుచ్చటమేగాని, మరొకణ్ణి పెళ్లి చేసుకోననీ ఆమె వైశంపాయనునితో తన నిశ్చయాన్ని వెల్లడించింది. ఈ జవాబు చెప్పేటప్పుడు ఆమె తలవంచుకొనే వున్నది గాని పరపురుషుడైన వైశంపాయనునివైపు క్రిగంటవైనా చూడలేదు.

'నువు పూజిస్తూవున్న ఆ పుండరీకుణ్ణి నేనే మహాశ్వేతా' అని చెప్పటానికి ఆ

సంగతి వైశంపాయనుడికి తెలియదు. ఆమెను వదిలి పోలేక 'నిన్ను ప్రేమించాను. నన్ను పెళ్లి చేసుకో' అని బ్రతిమాలడం మొదలుపెట్టేడు. మహాశ్వేతకి కోపం వచ్చి, 'దుర్మార్గుడా, పొమ్మంటే పొక పతివ్రతనైన నన్ను ఇలా బాధ పెడుతున్నావు గనక ఓచిలకవై పోయి కొమ్మ కొమ్మకి వెళ్లి ఏడుస్తా తిరుగు' అని శపథం చేసింది. పాపం వైశంపాయనుడు తక్షణమే చిలకగా మారిపోయి 'మహాశ్వేతా, నిన్ను ప్రేమించాను. మహాశ్వేతా నిన్ను ప్రేమించాను' అంటూ అడివి అంతా తిరగటం మొదలెట్టేడు.

అక్కడ దేవలోకంలో—కాదంబరితో ఉన్న చంద్రవిదుడికి ఒకనాడు భూలోకం, అక్కడ తన తలిదండ్రులూ, తన స్నేహితుడైన వైశంపాయనుడూ జ్ఞాపకం వచ్చారు. చంద్రవిదుడు కాదంబరితో చెప్పకుండానే చటుక్కున గుఱ్ఱమెక్కి గుహ వెంబడి అడవిలోకి వచ్చేశాడు. కనపడ్డ వాళ్లనల్లా 'మా వైశంపాయనుణ్ణి చూశారా మీరు?' అని అడగుతూ వచ్చాడు. రాతివిగ్రహానికి పూజ చేస్తా కనపడిన మహాశ్వేతను కూడా అడిగేడు.

అమె 'మీ వైశంపాయను డెవర్ వాకు తెలియదుగాని, ఎవరో మిమ్మల్ని వెతుక్కుంటూ వచ్చి నన్ను పెళ్లి చేసుకోవని వేపుకుంటుంటే ఒళ్లు మండి చలకగా మారి పొమ్మని శపించాను' అని మాత్రం చెప్పింది. "అయ్యో, అతనే మా వైశంపాయనుడు" అంటూ చంద్రవిదుడు అచిలుకకోసం అడివంతా వెతకటం మొదలెట్టెడు.

వైశంపాయనుడే పుండరీకుడన్న సంగతి మహాశ్వేతతో వెల్లడి చేయాలని గుఱ్ఱం రూపంలో ఉన్న కపింజలుడికి అనిపించింది. కాని గుఱ్ఱం మాట్లాడదుగా? కనుక చంద్రవిదుణ్ణి మోసుకుంటూ పోయి అచిలకకోసం తానుకూడా వెతకటం మొదలెట్టాడు. కాని లాభంలేక పోయింది.

అక్కడ దేవలోకంలో కాదంబరి చంద్రవిదుడు వెళ్లిపోయాడని బాధపడింది. నేడు వస్తాడు. రేపు వస్తాడని రోజూ ఎదురుచూస్తున్నది. ఇంతలో అమెకు కపింజలుడు ఇచ్చిన శాపం జ్ఞాపకానికి వచ్చి చంద్రవిదుడేమయ్యాడో అనుకుంటూ దేవలోకంలోంచి దిగి ఆ అడవులవెంట వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. కాని అమె

వచ్చి చేరుకునే వేళకి, తనకూ, చంద్రునికి కపింజలుడు ఇచ్చిన శాపాల ఫలితం కనిపించింది.

వైశంపాయనుణ్ణి, తలితండ్రుల్ని ఒకమాటు చూసి మళ్ళీ కాదంబరివద్దకు వెళ్లిపోదామని వచ్చిన చంద్రవిదుడు అచిలుకగా మారిన వైశంపాయనుణ్ణి వెతకటం ప్రారంభించాడు. ఎంత వెతికినా వైశంపాయనుడు కనపడలేదు. తాను ప్రేమించిన కాదంబరినీ, స్నేహితుడైన వైశంపాయనుణ్ణి తలుచుకుంటూ చంద్రవిదుడు ఒకనాడు మహాశ్వేత అశ్రమం చేరుకొని, అక్కడ ప్రాణాలు విడిచేశాడు.

అతని ప్రాణాలు పోయాక కాదంబరి వచ్చి, ఆ శవాన్ని చూసి గోలపెట్టి ఏడ్చింది. సహగమనం చేస్తానని భీష్మించిన మహాశ్వేతకుమల్లెనే ఇప్పుడు కాదంబరికూడా నిద్దవడింది.

ఇంతలో అక్కడే తిరుగుతూవున్న గుఱ్ఱం, చంద్రపిదుడు చనిపోయాడు గనక, చంద్రుడిచ్చిన శాపం తీరిపోయి, కపింజలుడుగా మారింది.

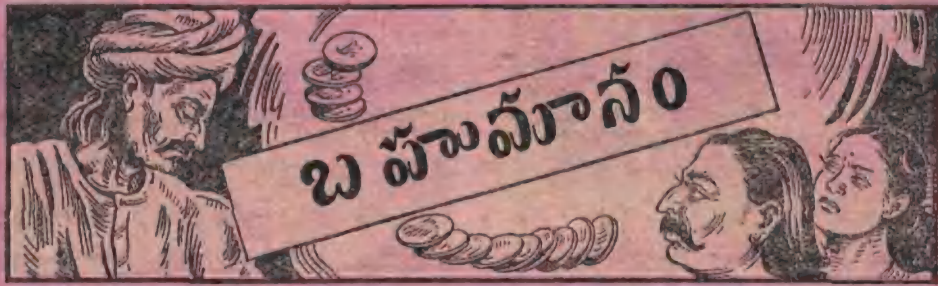
ఏడుస్తోన్న కాదంబరిని కపింజలుడు చూసి జాలిపడి 'కాదంబరి, దుఃఖించకు. చంద్రపిదుడు మళ్ళీ బతుకుతాడని చెప్పేనుకదా' అన్నాడు. అలా అంటూండగానే చంద్రపిదుడికి ప్రాణాలు వచ్చి, లేచి కూచున్నాడు.

కాదంబరి సంతోషించింది కాని, తన మూలాన్ని మహాశ్వేత తను ప్రేమించిన వుండరికుణ్ణి పెళ్లిచేసుకోలేక పోయింది

కదా అని మాత్రం చాలా విచారించింది. అప్పుడు కపింజలుడు 'మహాశ్వేతా, నువ్వు చిలుకగా మార్చివేసి నవైశంపాయనుడే మా వుండరికుడునుమా. ఆ చిలుక కనిపిస్తే ఎంత బాగుండును?' అని స్నేహితుని కోసం బాధపడుతూ అన్నాడు. అప్పుడక్కడికి బోయది ఒకరై చిలుకనొకడాన్ని తెచ్చి మహాశ్వేతకిచ్చింది. ఆ చిలుక మహాశ్వేతని చూడడంతోనే 'మహాశ్వేతా, నిన్ను ప్రేమించాను' అంది. చంద్రపిదుడు అనందంతో పడగెత్తుకు వెళ్లి 'ఇతనే మా వైశంపాయను' డంటూ ఆ చిలుక వంటిని నిమిరేటప్పటికి ఆ చిలుక వైశంపాయనుడుగా మారిపోయింది!

కపింజలుడికి అప్పుడు అడవాళ్ళంటే ఉండిన కోపం పోయింది. తన కోపం మూలాన్నే వాళ్ళందరికీ ఇన్ని బాధలొచ్చాయనిచెప్పి, చాలా పశ్చాత్తాపపడ్డాడు.

ఒక గ్రామంలో గంగులు, గవరమ్మ అనే పేద దంపతులు ఉండేవారు. వారికి చాలా కాలానికి, ఒక కూతురుపుట్టింది. ఆ పిల్లకు 'గగనమ్మ' అని పేరుపెట్టి, అల్లారుముద్దుగా పెంచుకుంటున్నారు.

గవరమ్మ ఎంతకాలనించో కష్టపడి దాచుకున్న డబ్బుతో ఒక నవరసుకొన్నది. దానిని భర్తకు ఇచ్చి, 'కంసాలి బ్రహ్మన్న చేత దీనితో మన గగనకు మురుగులు చేయించండి' అని చెప్పి పంపింది. బ్రహ్మన్న వద్దకు వెళదామని గంగులు బయలుదేరారు.

ఆ వూరిలోనే బులిబాపిరాజుగా రనే జమీందారు ఉన్నాడు. ఆయన భార్య బనవమ్మ జాలిగుండె కలది. బీదలంటే ఆమె ప్రాణం పెడుతుంది.

కంసాలి బ్రహ్మన్న ఇంటికి వెళ్ళాలంటే బాపిరాజుగారి గుమ్మంముందునించే

వెళ్లాలి. గంగులు ఆదారిని పోతూవుండగా బాపిరాజుగారు అతన్ని పలకరించి లోపలకు తీసుకుపోయారు. సావిట్లో తాటాకు చాపమీద గంగులును కూర్చోబెట్టి రాజుగారు మాటాడుతూండగా, విడుస్తూవున్న మూడేళ్ల ఆషూయిని తీసుకువచ్చి బనవమ్మ అక్కడ దిగబెట్టింది.

ఆ పిల్ల చేతులకున్న బంగారు మురుగులు చూచి, గంగులు 'మన గగనకు కూడా ఇటువంటి మురుగులేకదా చేయించబోతున్నాము' అనుకొని, మురిసిపోయాడు.

ఇంతలో బనవమ్మ లోపలినించి గబగబ వచ్చి, పిల్ల అడుగుంటావున్న స్థలమంతా వెతికింది. "ఎందు కలా వెతుకుతున్నా?" వని భర్త అడిగేవరకు "ఆషూయి విడుస్తూవుంటే నారాయణప్పగారు రెండు కాసులు చేతికిచ్చి ఊరుకోబెట్టింది. ఇప్పుడు వెతికితే ఒక్కటే కనపడుతున్నది" అని చెప్పింది.

ఈ మాట వినగానే రాజుగారు "ఏమి గంగులూ! నువ్వుగాని తీయలేదుకద?" అని అడిగారు. ఇప్పుడు గంగులు సంగతి చిక్కులో పడింది. ఇక్కడ రాజుగారి ఇంట్లో కాను కనపడకుండా పోయింది. తను పేదవాడు కావటంచేత, ఆ సమయంలో అక్కడనే ఉండటంచేత, తనను వారు అనుమానించటంలో ఆశ్చర్యంలేదు. పైగా, తన వద్ద నరీగా ఒకే ఒక కాను ప్రత్యక్షంగా ఉండనే ఉన్నది. కనుక, అతను ఏమి చెప్పకొందా మనుకొన్నా లోకం నమ్మదు. అందుచేత, తన వద్ద ఉన్న కాను వారికిచ్చివేసి, 'నేనే తీశా?'

నంటే తీరిపోతుందనుకున్నాడు. తన కాను ఒక్కటి వారికి ఇచ్చివేస్తే, మరి అతని ముద్దుల కూతురు గగనకు మురుగులు ఎలా వస్తాయి? ఇంతకూ, ఇంటికిపోయి భార్యకు ఏమని సమాధానం చెప్పటం?

ఈ విధంగా గంగులు, మనస్సులో మథనపడి, తనవద్దనుండే కానుతీసి రాజు గారికి ఇచ్చివేసి, ఉసూరుమంటూ తన మానాన తను పోయాడు.

గవరమ్మ అస్తమానం 'ఏమండి! ఇంకా ఎప్పుడిస్తాడు మన అమ్మాయి మురుగులు?' అని భర్తను పొరుతూవుండేది.

'ఇదుగో అదుగో' అంటూ గంగులు కాలయాపన చేస్తూ వచ్చాడు. ఇంతలో ఒకనాడు కంసాలిబ్రహ్మన్న ఏదో వనిమీద, ఆ విధిని పోతూ, గవరమ్మ కంట పడేసరికి, ఆమె బ్రహ్మన్నను నిలెసి అడిగింది.

ఆమె మాటలకు బ్రహ్మన్న నిర్ఘాంత పోయాడు. తరువాత నిజానిజాలు బయట పడ్డాయి. భర్త ఇంటికి వచ్చిన తరువాత 'ఏమిటి మోసం?' అని గవరమ్మ కంగారు పడుతూ అడిగింది. అనాడు బాపిరాజుగారి

ఇంట జరిగినదంతా గంగులు దాపరికం లేకుండా చెప్పేవరకు, ఆమె మొదలు నరికిన చెట్టులా కూలిపోయింది.

* * *

బ్రికరోజున బాపిరాజుగారి భార్య బసవమ్మ వడ్డు ఎండబోసింది. సాయంత్రం ధాన్యం ఎండినతరువాత వాటిని బస్తాలకు ఎత్తి, చాపలు దులుపుతూవుండగా, ఒక తాటాకు చాపలోనించి బంగారపు కాసుఒకటి కింద రాలింది.

బసవమ్మ ఆశ్చర్యంతో గబగబ ఇంట్లోకి పోయి, తన పద్దనున్న కాసులు లెక్క చూచింది. "నా పెట్టెలో ఉండేవలనిన పధ్నాలుగు నవరసులూ సరిగానే ఉన్నవి. ఆరోజున గంగులు దొంగిలించిన కాసు వెంటనే తిరిగి ఇచ్చివేశాడుకదా. మరి, ఆదనంగా ఇప్పుడు ఈకాసు ఎక్కడినించి వచ్చిందీ?" అని ఆమెకు సంశయం కలిగింది.

ఆమె తన సంశయాన్ని భర్తకు చెప్ప గానే, అయిన ఆ కాసులన్నీ తీసుకురమ్మ న్నాడు. పధ్నాలుగు కాసులూ పరీక్షించగా అందులో పదమూడు కాసులు 1830 లో తయారయినట్టూ, ఒక్కటిమాత్రం

1813 సంవత్సరంలో తయారైనట్టూ వాటి మీదనుండే ముద్రలు చెప్పాయి.

అప్పుడు రాజుగారు "మన పధ్నాలుగు కాసులూ ఒక్కసారిగా కొన్నవే. కనుక వాటన్నిటిపయినా ఒకే సంవత్సరం వేసి ఉండాలి. ఇందులో పదమూడుకాసులు మనవే, కాని 1813 సంవత్సరం ముద్ర వేసింది మాత్రం మనది కాదు" అని నిశ్చయించారు.

'అయితే, ఈ కాసు గంగులిదే అయి వుండాలి' అని బసవమ్మ అన్నది. వెంటనే గంగులుకి కబురంపి నిలిపించారు. కాసునుగురించి మళ్ళీ వారు అడిగేవరకు

చందమామ

గంగులు హడలిపోయాడు. 'నీకొచ్చిన భయం ఏమిలేదు, గంగులూ! నిజంచెప్పు' అని బసవమ్మగారు నెమ్మదిగా అడిగిన మీదట, కళ్ల నీళ్లు గుక్కుకుంటూ గంగులు జరిగిన కథ అంతా చెప్పాడు.

అదంతా వివి, 'అయ్యయ్యో, ఎంతపని జరిగింది! గంగగోవువంటి గంగులు మనస్సు ఎరక్కపోయి కష్టపెట్టామే. నిరస రాధిని నిష్కారణంగా వీదికి ఈడ్చాము' అని బసవమ్మగారు అనేక విధాల విచారించింది. గంగులు ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

* * *

జులా వుండగా, మరో వారం రోజులకల్లా పెళ్లామునూ, బిడ్డనీ వెంటబెట్టుకు రమ్మన్నారని చెప్పి గంగులుకు బులిబాపిరాజు గారివద్దనంచి మళ్ళీ కబురువచ్చింది. రాజుగారి కబురంటే 'గొప్ప దొరలతో పని, ఏమిమాట వచ్చిపోతుందో'నని గంగులు

భయపడుతూనే వుంటాడు. ఏమయితే మటుకి తప్పకుండా రాజుగారి అజ్ఞ?

కుటుంబాన్ని వెంటబెట్టుకుని గంగులు రాజుగారి దర్శనానికి వెళ్ళాడు. అప్పటికి కంసాలి బ్రహ్మన్న అక్కడే కూర్చుని వున్నాడు. గంగులు రాగానే బ్రహ్మన్న ఒక చిన్న మూట విప్పి, అందులో వస్తువులు బసవమ్మగారికి అందించాడు. ఆమె ఒకొక్క వస్తువే అంది పుచ్చుకుని, చేతికి మురుగులు, కాళ్లగొలుసులు, మెడలో ముత్యాల హారమూ, వేలికి ఉంగరమూ, స్వయంగా గగనకు తొడిగి, అలంకరించింది.

ఇవన్నీ వంటికి పెట్టగానే గగనమ్మ ముచ్చటగా గంతులు వేయటం ప్రారంభించింది. చిన్నారి గగనమ్మ చిట్టిగంతులు చూచి ఆమె తలిదండ్రులూ, రాజుగారి కుటుంబమేగాక అక్కడ వున్నవారు అందరూ ఎంతో సంతోషించారు.

చేంద్రమామ

పజిల్

(భాషాభివృద్ధికి)

ఆధారములు

అర్థము :

1. గాంధీ మహాత్ముడు	10. ఋషి
మన—	11. చక్రవర్తి
3. మార్గము	గూర్చుండునది
5. ఎప్పుడూ "ఇవి"	12. కాలువ
తెనవద్దు!	13. అలంకారము
8. సింహము వనించు	15. మూచికము
చోటు	17. అసత్యము
18. నక్షత్రము	

నిలువు :

2. బాధ్యత	9. సింహము (అక్షరాల మార్పు)
3. గంతులు	10. ఒక నది
4. నర్పము	12. ఒక దిక్కు
6. కాకులు	14. పశువులు మేయును
7. భయము	15. నరిహద్దు
	16. ఏనుగు

ముగ్గులు

వి. వత్సర, ఆదవాని

కె. ఆర్. వనంతకుమారి, కల్పికోట

పిల్లల పెంపకం

చిరు నవ్వు

ఆరోగ్యంగా ఉండటానికి చిరునవ్వు ఒక ముఖ్య సాధనం. పిల్లలయినా పెద్దలయినా ఎల్లప్పుడూ నవ్వుముఖంతో ఉండాలి గాని, ఈదురోమంటూ చిరచిరలాడుతూ ఉండకూడదు. చిరచిరలాడేవాళ్ళను చూస్తే ఎవరికీ చేరదీయ బుద్ధిపట్టదు. మందహాసంతో ఉండేవాళ్ళను పిలిచి మాటాడటానికి మనసు కలుగుతుంది.

చిరునవ్వుతో ఉంటే కష్టాలు మరిచిపోతాము. చింత లేని పక్షమందు ఆరోగ్యంగా వుంటుంది. కలకలలాడే ముఖంతో ఉన్నవానిని ఎవరైనా పలికరించి, అదరిస్తారు. అతని పనులన్నీ దిగ్విజయంగా నెరవేరుతాయి. కనుక, నవ్వుమొగముతో ఉండటం అలవాటు చేసికోవటం మంచిది. మనసుకి సంతోషంగా ఉన్నప్పుడు మామూలుకంటే రెండుమూడు రెట్లు ఎక్కువ పనికూడ చేయగలుగుతాము.

మనస్ఫూర్తిగా నవ్వుటంవల్ల మనస్సుకి శరీరానికికూడా బలం కలుగుతుంది. అందువల్లనే "సంతోషం సగం బలము" అన్నారు పెద్దలు. దానివలన ఆయుస్సు వృద్ధిఅవుతుంది. నవ్వు జీర్ణశక్తిని హెచ్చుచేసి, రుచిగల వదార్థాలను మరింత రుచికరంగా ఉండేట్లు చేస్తుంది. నిజానికి ఒక్కమాటలో చెప్పాలెనంటే, నవ్వుతూ సంతోషంగా ఉండటం వేయి ఔషధాల పెట్టు.

కనుక, అనందంగా ఉండటానికి అవసరమైన చిరునవ్వును, సంగీతం సాధకం చేసినట్టుగానే మనం అలవాటు చేసికోవాలి. యంత్రానికి చమురు ఎలాంటిదో, శరీరానికి నవ్వు అటువంటిదన్నమాట.

మీ పెద్దమ్మ

పైన ఉన్న తొమ్మిది బొమ్మలూ, అన్ని ఒకేమాదిరిగా కనిపిస్తున్నా,
నిజానికి అలా లేవు. తొమ్మిదింటిలో రెండు మాత్రమే ఒక్క
మాదిరిగా వున్నాయి. ఆ రెండూ ఏవో కనుక్కోండి. మీరు కనుక్కో
లేకపోతే జవాబుకి ౨5.వ పేజీ చూడండి.

ఇంద్ర

జాలము

పేకముక్కను మాయంచేయుట

ప్రారంభకులకు ఈ ట్రిక్కు చాలా తెలివి
స్పంది. అనేకసార్లు దీనిని నేను డిగ్విజ
యంగా చేశాను. ఒక పేకబొత్తి సభవారికి
చూపించి, కలిపివేయాలి. అందులోనించి
ఒకరిని. ఇష్టమొచ్చిన ఒక ముక్కను
తీసుకోమను. దానిని నీకు చూపకుండా,
నీ చేతిలో ఉండే జేబురుమాలులోపల

పెట్టమను. నీ అసిస్టెంటు ఒక గ్లాసు
నీళ్ళూ తీసుకవస్తాడు. సరిగా బొమ్మలో
చూపిన రీతిగా గ్లాసు పట్టుకొని, ఆ ఎంచు
కొనబడిన ముక్కను గ్లాసులోకి వదులు
తావు. తరువాత, జేబురుమాలు దులిపి
వేసిపట్టుతే, ఆ ముక్క గ్లాసులో మాయ
మైపోతుంది. ఎంత జాగ్రత్తగా కనిపెట్టినా,
ఆ ముక్క ఏమైందో ఎవ్వరూ తెలుసుకో
లేరు.

ఇది ఎలా అంటే — సెల్యూలాయిడ్తో
తయారైన ఒక 'ఫేక్' (తెల్లటి) కార్డు
నీ కోటు చేతి మడతలో దాచి ఉంచుకో
వాలి. సభలో ఎంచుకోబడిన ముక్క
జేబు రుమాలులోనించి గ్లాసులో పడ
వేయాలికదా! ఆ ముక్కను యుక్తిగాను,
చాకచక్యంతోనూ కోటు చేతి మడతలోకి
తోసివేసి, దానికిబదులు ఈ 'ఫేక్' కార్డు

గ్లాసులోకి పడేలాగ చూడాలి. ఈ విధానం రెండవ పటములో స్పష్టంగా కనపర్చబడింది. అనగా ఇప్పుడు నీవు నీళ్ళలో పడవేస్తున్నది 'ఫేక్' కార్టేజిని, సభవారు ఎంచుకొన్నది కాదన్నమాట. నీవద్ద సెల్యూలాయిడ్ 'ఫేక్' కార్డు ఉన్న సంగతి సభవారికి తెలియదుగా? కనుక, వారు ఎంచుకున్న ముక్క గ్లాసులో పడిందని వారు అనుకుంటారు. ఫేక్ కార్డుపైన ఏమీ అనవాలి లేక. సాఫుగా ఉండటం చేత, అది నీళ్ళలో పడినప్పుడు నీటితో కలిసి నిర్మలంగానే ఉంటుంది.

ప్రదర్శనం అయిపోగానే ఇంద్రజాలి కుడు 'ఫేక్' కార్డును తీసివేయటం మరవ కూడదు. ఈ బ్రెక్కు చేసినవెంటనే సభ వారు మెచ్చుకొని జేజేలు కొట్టుతూ వుండగా, ఆ అనందంలో ఈ ఫేక్ కార్డు తీయటం మరచిపోవటం నా అనుభవంలో జరిగింది. అది నీటితో కలిసిపోయి, కంటికి స్పృటంగా కనపడకపోయేరకు, మన దృష్టిని చప్పున ఆకర్షించదు కనుక, దీని సంగతే సహజంగా మరచిపోతాము.

డక్కపట్టణంలో ఒకప్పుడు ఇలాగే జరిగింది. బ్రెక్కు చేశాక ఫేక్ కార్డు తీయటం మరిచిపోయాను. ప్రదర్శనం

జరిగిన ఒక గంట తరువాత ఇంట్లో పని వాడు గ్లాసు కడుగుతూ, "ఇదుగో బాబూ, ఇదేదో గ్లాసులో దొరికిందండి!" అంటూ పట్టుకువచ్చి ఇచ్చాడు. ఇంకేముంది?— నా బండారం కాస్త బయల్పడిపోయింది!

[ఈ గారడీ బ్రెక్కులనుగురించి మీ అభిప్రాయాలు, మీకుగల సందేహాల సరాసరి సర్కారుగారికే వ్రాస్తే, వారు మీకు జవాబిస్తారు. వారికి ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషులోనే రాయాలి. ఈమాట జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. వారి అద్రెసు:—

ప్రాఫెసరు పి. సి. సర్కార్, మేజిషియన్, పోస్టుబాక్సు 7878, కలకత్తా—12.]

అబ్బాయిలా ! అమ్మాయిలా !

మీరు క్రిందటిసారి వాక్యాల్లో మొదటి పాఠం వరకూ వచ్చారు.
ఈసారి ఈ క్రింది పాఠం చదువుకోండి.

వह राम है ।	वह रमणी है ।
राम अच्छा लड़का है ।	वह राम की बहन है ।
वह क्या करता है ?	वह क्या करती है ?
वह पढ़ता है ।	वह लिखती है ।
वह क्या पढ़ता है ?	वह क्या लिखती है ?
वह किताब पढ़ता है ।	वह चिट्ठी लिखती है ।
वह किताब में एक सबक पढ़ता है ।	वह कमला को एक चिट्ठी लिखती है ।

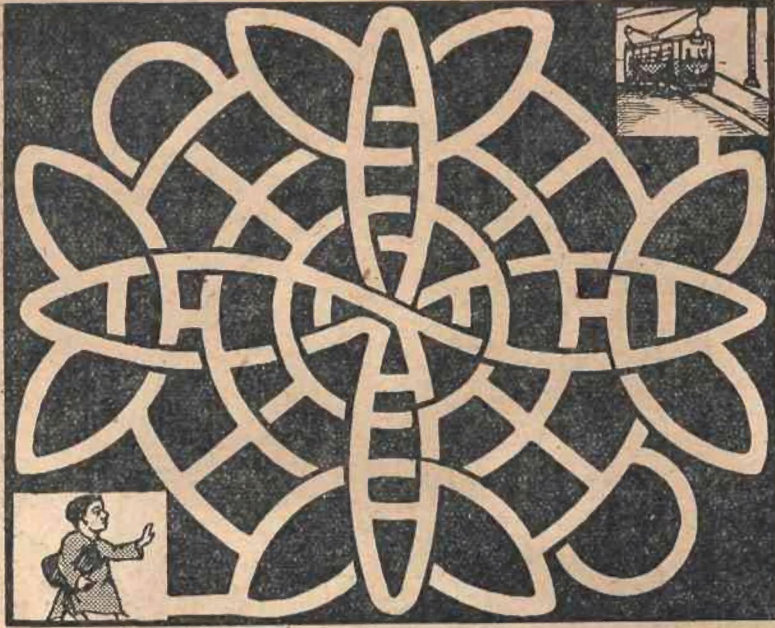
राम और रमणी रोज़ स्कूल जाते हैं ।
वे रोज़ दस बजे स्कूल जाते हैं ।
वहाँ खूब पढ़ते हैं ।
पाँच बजे स्कूल से घर आते हैं और खूब खेलते हैं ।

अच्छा, अच्छी = మంచి
करना = చేయుట
पढ़ना = చదువుట
किताब = పుస్తకము
सबक = పాఠము
लिखना = వ్రాయుట
चिट्ठी = ఉత్తరము
और = మరియు
रोज़ = రోజు

जाना = వెళ్ళుట
हैं = ఉన్నారు, ఉన్నవి
वे = వారు
दस = పది
बजे = గంటలకు, గంటకు
वहाँ = అక్కడ
खूब = బాగుగా
पाँच = ఐదు
आना = వచ్చుట

से = నుండి, నుంచి, వలన, పట్టి, కంటే

ఒక్కసంగతి గుర్తు పెట్టుకోండి: ఏకవచన పుల్లింగమైతే క్రియాపదానికి
తా హి అనీ, స్త్రీలింగమైతే తీ హి అనీ, బహువచన పుల్లింగమైతే తే_హి
అనీ, స్త్రీలింగమైతే తీ హి అనీ చేరాలి.

ఆ కనపడే ట్రాంబండి ఎక్కాలని పిల్లవాడు తికమకపడుతున్నాడు. దానిని అందుకొని అందులో వెళితేగాని, బడికి టైములోపల చేరుకోలేడు. ఏవారిని వెడితే త్వరగా ఆ ట్రామును అందుకోగలడో కనుక్కోండి.

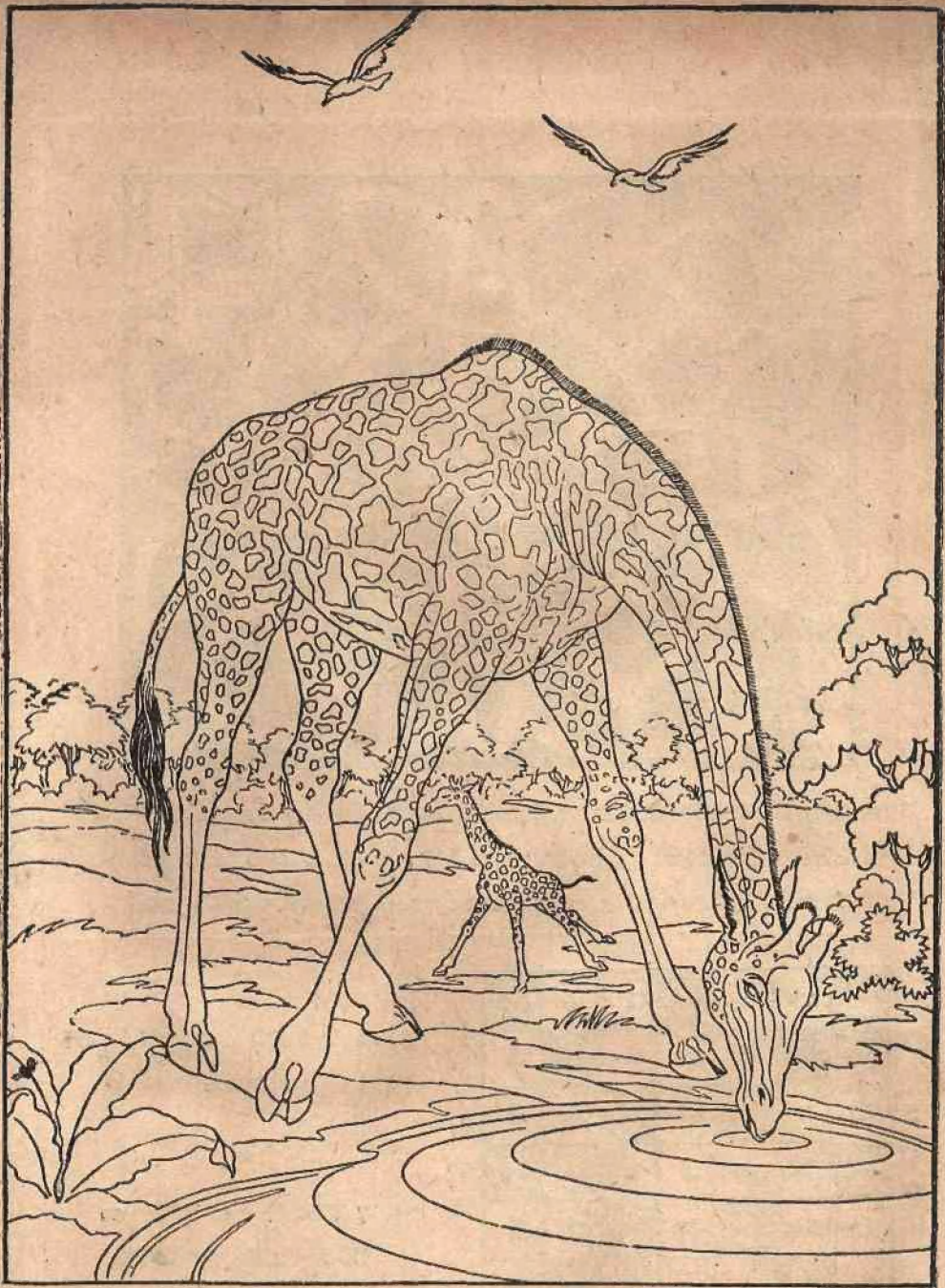
	1	2	3	4	
	బా	పూ	దా	రి	
4	నా	5	6	7	భి
		చీ	వా	ఘ్లు	
6	గు	9	హా	య	10
				య	తి
8	సిం	హా	స	న	ము
12	తూ	ము	ము	13	14
				న	గ
16	ర్పు	వి	లు	16	క
					డి
17	క	ల	18	రి	క్క

51-వ పేజీలోని చిక్కుబొమ్మలకి
జవాబు :

★

1, 7 నెంబర్లు గల బొమ్మలు
రెండూ ఒక్కమాదిరివి.

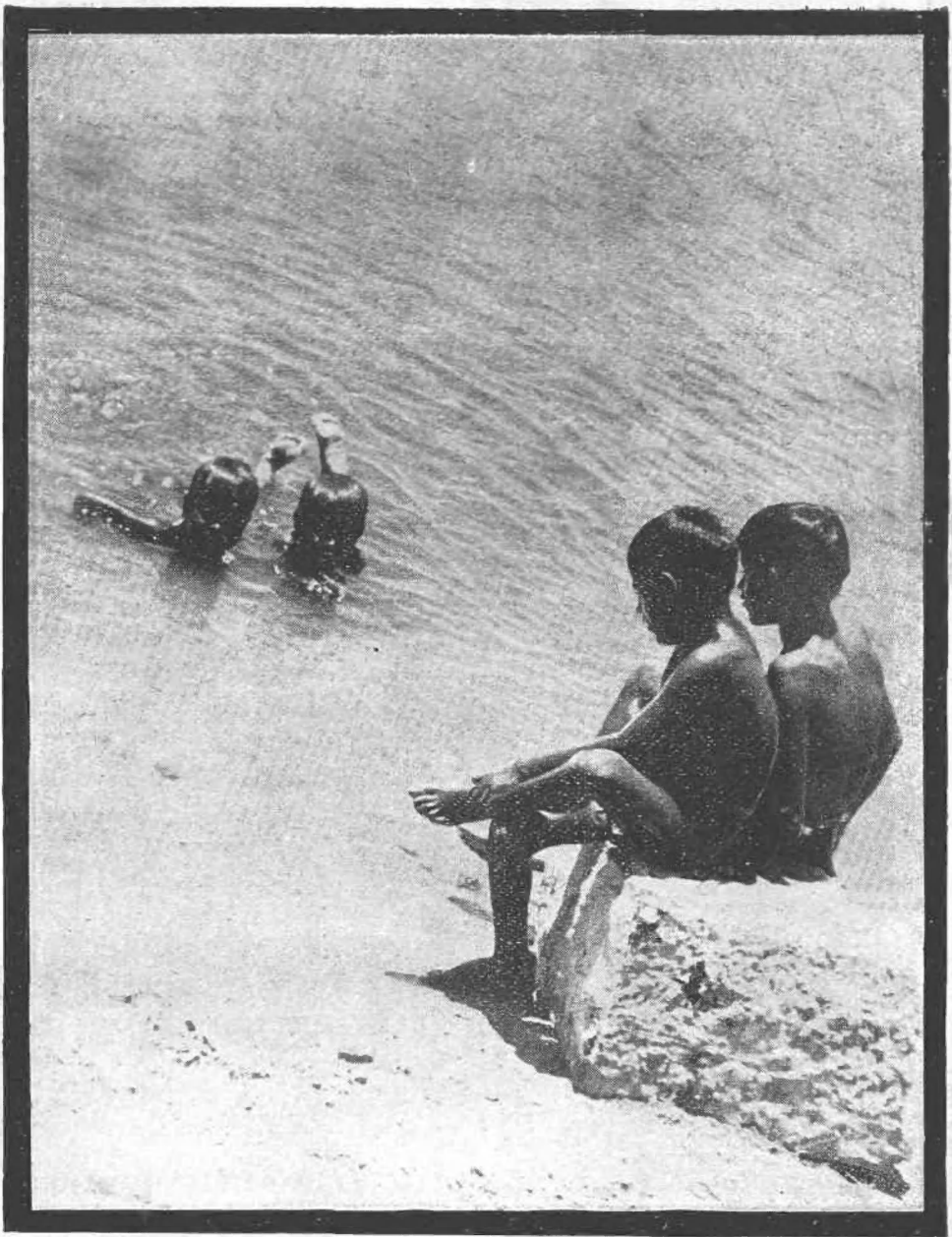
★

ఈనెల ఈ జిరాఫీ బొమ్మకి రంగులు వేయండి. మీరు రంగుల వేసిన బొమ్మని వచ్చేనెల (అక్టోబరు)
చందమామ ఆట్రమీడి బొమ్మతో పోల్చుకోండి.

Controlling Editor: SRI CHAKRAPANI

Printed and Published by B. NAGI REDDI at the B. N. K. Press, Madras 1

Chandamama, September '49

Photo by B. Ranganadham

ജ ല ട ു

